

PANAIRI NDËRKOMBËTAR I TIRANËS

Gjeneral Kollçaku: Promovohen asetet dhe vlerat e FA-së

Në mjediset e Pallatit të Kongreseve, që prej mbledhjes së ditës së mërkurë, 21 nëntor deri më 24 nëntor, shoqëria Klik Ekspo Group Albania organizoi Panairin Ndërkombëtar, ku Forcat e Armatosura u prezantuan me pavionin e vet për "Siguri dhe Mbrojtje". Në këtë panair, FARSH ka ekspozuar në mjediset e jashtme të Pallatit të Kongreseve dhe në një

nga pavijonet në pjesën e brendshme të Panairit Ndërkombëtar në Tiranë, pajisje, armatim, mjete dhe veprimtaritë që Forcat e Armatosura të Shqipërisë kryejnë për realizimin e misionit të tyre kushtetues duke promovuar vlerat dhe kulturën e FARSH. "Mjetet e Forcave të Armatosura në hyrje të Pallatit të Kongreseve e kanë shndëruar në një ndër... »

faqe 4

Misioni "Resolute Support"

Festohet dita e pavarësisë në Kabul, Afganistan

» faqe 4

FA në 74 vjetorin e Çlirimit Xhaçka: Të rreshtuar krah forcave aleate të NATO-s

Forcat tona të Armatosura janë, krenaria dhe garancia e lirisë dhe sigurisë së vendit tonë» faqe 3

Forca Detare

Fregata turke TCG Oruçreis (F-245) në Portin e Durrësit

Në kuadër të bashkëpunimit dypalësh me Turqinë, më 25 nëntor mbërriti në Portin e Durrësit fregata turke TCG Oruçreis (F-245), e cila ka qëndruar në vendin tonë për një vizitë tre ditore. Në hyrje të Portit të Durrësit, fregata turke u prit nga kuadro të Shtabit të FD. Pas bregëzimit të fregatës, komandanti i saj kapiten i rangut I Ahmet Burak...

» faqe 5

Buxheti 2019

Nga 1.20% në 1.25% të

Prodhimit të Brendshëm Bruto

Në seancën Parlamentare, ministrja e Mbrojtjes Olta Xhaçka, ka paraqitur më 22 nëntor, përpara deputetëve drejtimet kryesore dhe objektivat që janë programuar të arrihen në modernizimin e Forcave të Armatosura, por jo vetëm, nëpërmjet treguesve të programuar të Buxhetit 2019. "Në diskutimet që kemi pasur me komisionet parlamentare për buxhetin e mbrojtjes 2019, kemi gjetur dakordsinë për rritjen e këtij buxheti në 1,25% të Prodhimit... »

» faqe 3

Mblidhet Komisioni NATO-Ukrainë

NATO: Mbështetje politike dhe praktike për Ukrainën

» faqe 8

KLSM

"Çështjet e Sigurisë në Ballkanin Perëndimor dhe roli i Shqipërisë"

faqe 2

VITI MBARËKOMBËTAR I GJERGJ KASTRIOTIT SKËNDERBEUT

Skënderbeu-luftëtar dhe gardian i qytetërimit europian

» faqe 6-7

Gjeneral brigade Bardhyl Kollçaku, lektor në KLSM

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH, gjeneral brigade Bardhyl Kollçaku, në cilësinë e “Guest Speaker” zhvilloi më 23 nëntor me Kursin e Lartë të Sigurisë dhe Mbrojtjes leksionin me temë: “Çështjet e Sigurisë në Ballkanin Perëndimor dhe roli i Shqipërisë në të”.

Gjatë leksionit, gjeneral brigade Kollçaku, pasi vlerësoi ecurinë pozitive të zhvillimit të kursit, dhe përgëzoi pjesëmarrësit për performancën e treguar gjatë ndjekjes së tij, u ndal tek pjesëmarrësit nga vendet e rajonit, duke theksuar: “Ju jemi mirënjohës për pjesëmarrjen në kurs, ashtu sikundër një falënderim e mirënjohje e veçantë dhe për vendet tuaja respektive, për bashkëpunimin pozitiv e të suksesshëm, në krijimin e mundësive për ndjekjen nga ana juaj të kursit më të lartë të sigurisë e mbrojtjes në nivel rajonal”.

Më pas, gjeneral brigade Kollçaku paraqiti një rezymë të përgjithshme të situatës së sigurisë në rajonin tonë, si dhe u ndal veçanërisht në rolin e Shqipërisë, si faktor i rëndësishëm i stabilitetit dhe ruajtjes së harmonisë dhe marrëdhënieve të fqinjësisë së mirë. Ai vlerësoi se të gjitha shtetet e Ballkanit Perëndimor tashmë janë të vetëdijshme se e vetmja rrugë, e cila ofron paqe dhe stabilitet është ajo e bashkëpunimit, marrëdhënieve të mira dhe orientimi drejt anëtarësimit të plotë në strukturat rajonale të sigurisë, me fokus kryesor BE dhe NATO.

Takimi i shefit të Shtabit të Përgjithshëm i Forcave të Armatosura, gjeneral brigade Bardhyl Kollçaku me studentët e KLSM vijoi nëpërmjet pyetjeve dhe diskutimeve të përbashkëta për çështje me interes në fushën e Sigurisë e Mbrojtjes.

Në përfundim, zëvendëskomandanti/zëvendësrektor i AFA, kolonel Prof.Asoc.Dr.Edmond Braneshi, i akordoi SHSHPFA, gjeneral brigade Bardhyl Kollçakut “Certifikatën e Nderit”.

STËRVITJE PARA NISJES PËR NË AFGANISTAN:

Kollçaku: Qeveria ka rritur vëmendjen ndaj FA

Efektivët e Batalionit të Tretë të Këmbësorisë të Forcës Tokësore (b3kFT) zhvilluan në rajonin e Rreth-Grethit në Kavajë një nga stërvitjet për përgatitjen e kontingjentit të dytë shtesë që do të shkojë me mision në Kabul, Afganistan.

Kontingjenti i parë shtesë Rolute Support Mission (RSM), i kthyer nga misionet e para në Afganistan dhe Bosnje, ka shërbyer si një eksperiencë e mirë për zhvillimin dhe planëzimin e stërvitjeve të tilla.

Stërvitja “Rreth-Greth 2018” u inspektua nga shefi i Shtabit të Përgjithshëm i FA, gjeneral brigade Bardhyl Kollçaku, i cili nënvizoi vëmendjen e shtuar ndaj efektivëve në uniformë.

“Rritja prej 19% e pagave të ushtarëve profesionistë është një hap në drejtimin e duhur. Ministri i Mbrojtjes dhe shefi i Shtabit do të bëjnë gjithçka, çfarë të jetë e mundur, që kjo vëmendje dhe ky kujdes të shtohet akoma edhe më shumë në të ardhmen. Jemi të sigurt që ju këtë kujdes do ta ktheni shumëfish siç e keni treguar deri tan”, tha gjeneral Kollçaku në fjalën e tij.

342 efektivë morën pjesë në stërvitjen fushore të Batalionit të Tretë të Këmbësorisë (b3k) e koduar “Rreth Grethi 2018”. Në këtë stërvitje u synua rritja e nivelit operacional të shtabit dhe nënrepartëve, me qëllim krijimin e kapaciteteve për realizimin e misionit, për kryerjen e detyrave në operacionet mbështetëse të paqe, që është një tjetër qëllim tjetër i rëndësishëm i saj.

Mesditën e datës 23 nëntor 2018 përfundoi stërvitja “Rreth-Grethi 2018”. Kjo stërvitje e zhvilluar nga Batalioni i Tretë i Këmbësorisë i Forcës Tokësore (b3kFT), në rajonin stërvitor të “Rreth-Grethi 2018”, Kavajë, pati si vizitor të shquar ditën e fundit shefin e Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura gjeneral brigade Bardhyl Kollçaku, i cili shoqërohej gjithashtu edhe nga komandanti i Forcës Tokësore gjeneralmajor Nazmi Cahani.

Ceremonia u hap nga komandanti i b3kFT, nënkolonel Gëzim Marku, i cili pasi bëri një përmbledhje të aktivitetit stërvitor, gjatë periudhës së zhvillimit të “Rreth-Greth 2018” si dhe të objektivave që parashikoheshin për t’u realizuar gjatë saj, ndër të tjera tha: “...mbarëvajtja e kësaj stërvitje, për realizimin e objektivave të përcaktuar, është produkt i punës së përbashkët të Shtabit të Batalionit dhe komandantëve të nënrepartëve si edhe kontribut i angazhimit dhe përkushtimit të të gjithë personelit pjesëmarrës në stërvitje, komandantëve të togave nënoficerëve, të cilët kanë marrë rolin e tyre drejtues në stërvitje dhe ushtarëve, të cilët janë treguar të palodhur për realizimin e çdo detyre.”

Në mbyllje të fjalës së tij, nënkolonel Marku, adresoi një falënderim të veçantë për Shtabin e Përgjithshëm të FARSH si dhe për Komandën e Forcës Tokësore, për mbështetjen e pakursyer për mbarëvajtjen e stërvitjes “Rreth-Grethi 2018”. Mirënjohje e veçantë, nga ana komandantit të b3kFT, shkoi edhe për efektivët e Forcës Ajrore dhe Komandës së Mbështetjes, për mbështetjen dhe bashkëpunimin e shkëlqyer gjatë gjithë procesit stërvitor. Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura gjeneral brigade Bardhyl Kollçaku, duke marrë fjalën për të përshëndetur trupat pjesëmarrëse në stërvitje, e nisi fjalimin e tij me një falënderim të veçantë për të gjithë, jo vetëm

BATALIONI I TRETË I KËMBËSORISË I FORCËS TOKËSORE (B3KFT)

Përfundon stërvitja
“Rreth-Grethi 2018”

për organizatorët e stërvitjes për masat e marra për zhvillimin sa më normal të saj, por për të gjithë pjesëmarrësit deri tek ushtari i fundit për kontributin, disiplinën dhe profesionalizmin e treguar.

“Stërvitja e kompaktësimit, është një konkludim i stërvitjeve dhe trajnimeve vjetore, por edhe kontroll i aftësive profesionale individuale, të cilat ju i demonstruat sot në mënyrën më të shkëlqyer të mundshme. Pata rastin që nëpërmjet demonstrimeve të kryera nga

ana juaj, të shikoj me krenari se ju veproni si një ekip. Shpirti i kohezionit të grupit dhe vendosmëria në realizimin në mënyrën më profesionale të mundshme të detyrës së marrë, u manifestuan në mënyrë të përkryer nga të gjithë ju sot në të gjitha stacionet stërvitore. Stërvituni çdo ditë me pasion, stërvituni çdo ditë duke qenë kërkues ndaj vetes në çdo moment. Realizoni çdo detyrë me përgjegjësi, duke pasur gjithmonë në mendjen dhe zemrën tuaj idealin më të lartë për çdo ushtarak, shërbimin ndaj atdheut dhe ndaj flamurit, ku të gjithë jemi betuar. Shtabi i Përgjithshëm i FARSH, do të jetë gjithmonë krah jush për t’iu asistuar në çdo nevojë që do të keni. Jemi krenarë për ju dhe për punën e mrekullueshme që bëni çdo ditë, në shërbim të Atdheut...” - u shpreh ndër të tjera gjeneral brigade Kollçaku.

Stërvitja “Rreth-Grethi 2018”, u zhvillua në katër faza dhe objektiv të saj kishte rritjen e nivelit operacional duke u fokusuar në përgatitjen e shtabit dhe nënrepartëve me qëllim krijimin e kapaciteteve për realizimin e misionit për kryerjen e detyrave në operacione të mbështetjes së paqes. Ceremonia u mbyll me një foto të përbashkët.

STAFI

DED KOLA
Shef i Sektorit të
Botimeve & KryeredaktorGazetarë:
Mimoza GOLIKJAGazetarë:
Saimir ALIJAGraphic Designer:
Afërdita HYSAJ
Redaktore/Korrektore:
Anila DODAADRESA:
Rruga e Dibrës/
Garnizoni “Skënderbej”

FA në 74 vjetorin e Çlirimit

Xhaçka: Të rreshtuar krah forcave aleate të NATO-s

Forcat tona të Armatosura janë, krenaria dhe garancia e lirisë dhe sigurisë së vendit tonë

Ndryshe nga çdo herë, 74 Vjetori i Çlirimit, për Forcat e Armatosura dhe qytetarët erdhi në një formë krejt ndryshe. Pedonalja e kryeqytetit shërbeu më 29 nëntor, ditën e enjte, për disa orë, si vendtakimi mes efektivëve të FA dhe qytetarëve, të cilët populluan të gjitha stendat, ku ishin vendosur pajime dhe efektivë nga të gjitha strukturat e FA.

Supriza e bukur e “Ditës së hapur me FA” ishin uniformat e reja të Orkestrës Frymore të Forcave të Armatosura, e cila performoi gjatë gjithë paradites, duke sjellë një atmosferë festive për fëmijët dhe të rriturit. Uniformat e reja të OFFA me elementë tradicional shqiptar, me ngjyrat kuqezi, u prezantuan për herë të parë gjatë ditës së enjte dhe pjesëtarët e bandës u përshëndetën në veçanti nga ministrja e Mbrojtjes Olta Xhaçka.

Ministrja Xhaçka, gjatë fjalës së saj në prani të qindra qytetarëve tha se, Shqipëria e ka historinë e saj të mbushur me luftëra dhe sakrifica, por 74 vite pas çlirimit, po përjetohej një situatë krejtësisht e ndryshme sa për i përket FA-ve. “Ky moment na gjen të rreshtuar krah forcave aleate të NATO-s për të mbrojtur vlerat e përbashkëta të demokracisë dhe shtetit ligjor, jo vetëm brenda vendit tonë por dhe hapësirës së NATO-s”, tha ministrja Xhaçka.

“Sot, tha ministrja Xhaçka, është momenti që ne të gjithë të ndihemi krenarë për atë çfarë gjyshërit dhe baballarët tanë, atëherë të rinj, bënë 74 vite më parë, duke marrë mbi supet e tyre fatin e vendit dhe duke shenjuar me germa të arta, historinë e Shqipërisë. 74 vite më parë, kur akoma nuk ishte shuar jehona e kris-mave dhe era e barutit të armëve të brigadave partizane që lirin Tiranën, një tjetër qytet, Shkodra, do të gdhijej i lirë, duke vultur përfundimisht fitoren tonë mbi pushtuesit dhe çlirimin e plotë të vendit. 74 vite më parë këtu festohej me plot të drejtë arritja e fitores historike të Çlirimit të Atdheut”.

“Kjo datë, është padyshim, një nga ditët më të rëndësishme për historinë e vendit tonë, një ditë e shënuar me gjakun dhe sakrificat e popullit, në një periudhë të vështirë dhe të errët jo vetëm për historinë e vendit tonë, por edhe për historinë botërore, siç ishte Lufta e Dytë Botërore”, tha ajo. Në fjalën e mbajtur ministrja Xhaçka tha se “vendi ynë pati meritën e pa mohueshme të kontributit dhe të rreshtimit në koalicionin e madh antifashist, duke bërë një zgjedhje historike, e cila e vendos vendin tonë në anën e drejtë të historisë, së bashku me kombet më të përparuara të Evropës. Lufta jonë, që solli lirinë e vendit, mund të konsiderohet si pasaporta evropiane e Shqipërisë, si një event i shënuar i qytetërimit tonë, që dëshmon për forcën dhe vitalitetin tonë dhe ne kemi detyrimin ta përkujtojmë këtë moment historik me dinjitetin që ai meriton dhe të mbajmë gjallë kujtimin dhe vlerat e tij dhe të motivohemi prej tij.

Jemi krenarë dhe përkulemi me respekt përpara veprës dhe kujtimin të atyre shqiptarëve patriotë dhe me zemër të madhe, pjesa dërrmuese të reja e të rinj, të cilët me kurajë, vendosën zemrat e tyre, përballë makinerisë më të madhe të kohës,

luftuan me armë në dorë dhe sakrifikuuan edhe jetën e tyre në lulen e rinisë dhe ia dolën të ishin fitimtarë duke merituar mirënjohjen dhe respektin jo vetëm tonin por dhe të gjithë brezave që do të vijnë.

Historia do t’iu jetë përherë mirënjohës dhe do të ketë përherë një vend nderi për ta. Përveç se një datë historike, 29 Nëntori është edhe një ditë kujtese, e cila na ndihmon të mos harrojmë sa e lmuar është liria, çfarë sakrificash kërkon ajo. Na rikujton detyrimet e gjithësecilit prej nesh që liria e vendit tonë të mos çenohet. Shqipëria e ka historinë e saj mbushur me luftëra dhe sakrifica, por sot, 74 vite pas Çlirimit, ne përjetojmë një situatë krejtësisht të ndryshme. Ky moment na gjen të rreshtuar krah forcave aleate të NATO për të mbrojtur vlerat e përbashkëta të demokracisë dhe shtetit ligjor, jo vetëm brenda vendit tonë, por dhe hapësirës së NATO, por edhe atje ku këto vlera janë të kërcënuara nga forca të errëta dhe regresive.

Këta djem dhe vajza me uniformë, që janë bashkuar me ne në këtë kremtim, janë rojet e lirisë së vendit tonë, janë heronjë e heshtur të historisë së tashme të vendit tonë, janë pasues dhe bartës të vlerave më të mira morale dhe patriotike të dëshmorëve dhe veteranëve tanë. Janë të rinjtë shqiptarë, që mbajnë të pashuar flakën e kujtimin të Luftës Nacionalçlirimtare.

Sot në këtë aktivitet kemi ekspozuar një pjesë shumë të vogël nga jeta dhe veprimtaria e këtyre djemve dhe vajzave. Por ajo që ata bëjnë në realitet, ajo lufër ata i ofrojnë vendit tonë, është e pamundur të përcillet në kaq pak hapësirë. Kjo hapësirë është thjesht, e pamjaf-tueshme për ata.

Këta të rinj me uniformë janë

përherë midis njerëzve, pranë komunitetit, janë atje, ku jeta e njerëzve është në rrezik dhe ka nevojë për ndërhyrjen e tyre.

Këto janë Forcat tona të Armatosura, krenaria dhe garancia e lirisë dhe sigurisë së vendit tonë. Të jesh pjesëtar i këtyre forcave, do të thotë të jesh në frontin kryesor dhe më të vështirë në rastin e Emergjencave Civile, të rrezikosh jetën për të shpëtuar familjet dhe fëmijët të rrezikuar nga katastrofat natyrore, të ndihmosh familje të shpërngulura nga këto katastrofa.

Do të thotë të vesh jetën në rrezik për të pastruar hotspotet nga eksplozivat e rrezikshëm, të shkatërrosh masivë shkëmbore, të ndërtosh rrugë dhe ura në kushte të vështira, për ta bërë vendin tonë një vend më të sigurt dhe më të mirë për të jetuar dhe punuar me një cilësi jete të përmirësuar. Do të thotë gjithashtu si tha edhe Altea, të sakrifikosh duke lënë bashkëshortët, fëmijët dhe familjarët, për të shërbyer atje ku interesi e Aleancës dhe siguria e kërkon, për të ndihmuar të tjerë të panjohur, aty ku jeta e tyre kërcënohet.

Të jesh pjesëtar i Forcave tona të Armatosura do të thotë të kesh fuqinë dhe dëshirën për t’i shërbyer vendit tënd, për t’i shërbyer shoqërisë, vlerave më të mira njerëzore.

Këta djem dhe vajza përfaqësojnë me dinjitet vendin tonë në misionet të vështira në Afganistan, në Kosovë, në detin Egje, Letoni, Mali, Bosnje dhe bëjnë që flamuri ynë të valëvitet me krenari pranë flamujve të aleatëve tanë.

Këto janë Forcat e Armatosura të Shqipërisë, do të thojnë janë ajka e shoqërisë shqiptare, të cilët meritojnë gjithë respektin dhe mirënjohjen tonë për shërbimin që i bëjnë vendit tonë dhe familjes sonë të madhe, NATO-s”.

“Më lejoni, tha ministrja, t’ju rikujtoj se përkujtimi i këtij 29 Nëntori, ka sot një ngjyrim të veçantë,

pasi jemi në Vitin Mbarëkombëtar të Gjergj Kastrioti Skënderbeut dhe Forcat tona të Armatosura kanë qenë një nga pikat e referimit të këtij viti. Falë transformimeve rrënjësore,

Forcat e Armatosura janë shndërruar një pol orientues, do të thojnë, edhe për shoqërinë tonë.

Ndoshta këto mjete, që do të shikonin sot të ekspozuara këtu, nuk janë të mjaftueshme për të kryer të gjitha këto angazhime dhe punë që kemi marrë përsipër jo vetëm për interesin tonë kombëtar, por edhe në kuadër të nevojave të aleancës sonë të NATO, por të mos harrojmë se fatin e luftës nuk e përcakton vetëm fuqia e mjeteve luftarake, por forca dhe dëshira për të jetuar të lirë. Ndaj, ju siguroj se këta djem i kanë të gjitha virtutet e paraardhësve të tyre luftëtarë e patriotë dhe vendosin zemrën në cdo punë që kryejnë, dhe kjo është forca jonë më e madhe”, përfundoi përfundoi ministrja.

Të gjithë kuriozët në stendat e ngritura, mundën të shohin nga afër shumë nga armët dhe mjetet e FA-ve të ekspozuara dhe një ndër pjesët me atraktive të kësaj feste ishte edhe maskimi i disa fëmijëve me bojëra taktike. Aktiviteti u ndoq edhe nga ambasadorët dhe atashetë ushtarakë të akredituar në Shqipëri, por një interes të lartë shfaqën edhe të huajt që ndodheshin si vizitorë në Shqipëri.

BUXHETI 2019

Nga 1.20% në 1.25% të Prodhimit të Brendshëm Bruto

Në seancën Parlamentare, ministrja e Mbrojtjes Olta Xhaçka, ka paraqitur më 22 nëntor, përpara deputetëve drejtimet kryesore dhe objektivat që janë programuar të arrihen në modernizimin e Forcave të Armatosura, por jo vetëm, nëpërmjet treguesve të programuar të Buxhetit 2019.

“Në diskutimet që kemi pasur me komisionet parlamentare për buxhetin e mbrojtjes 2019, kemi gjetur dakordsinë për rritjen e këtij buxheti në 1.25% të Prodhimit të Brendshëm Bruto, nga 1.20% që ishte këtë vit”, tha para deputetëve ministra Xhaçka.

“Një rritje e tillë është padyshim edhe një konfirmim i vijimit të angazhimeve politike të vendit tonë ndaj NATO, në përmbyllje të vendimeve dhe të Samiut të Uellsit, si dhe të kërkesave konstante të drejtuesve të Aleancës, për ta rritur nivelin gradual të buxhetit të mbrojtjes të vendeve anëtare për të arritur nivelin e 2% të Prodhimit të Brendshëm Bruto, deri në vitin 2024. Sigurisht, që me këtë buxhet

do të rrisim nivelin e trajtimit dhe motivimit për ushtarakët tanë dhe besoj kjo është një gjë shumë e rëndësishme, si në aspektin e trajtimit financiar ashtu edhe në aspektin e modernizimit të trajnimit dhe kualifikimit të tyre, sipas standardeve më të mira të NATO”, tha ministrja. Duke ju rikthyer edhe një herë rritjes së buxhetit për vitin 2019, ministrja Xhaçka ka theksuar tha se

“rritja e buxhetit të mbrojtjes në masën 1.25% të Prodhimit të Brendshëm Bruto, përbën një arritje për Ministrinë e Mbrojtjes dhe Forcat e Armatosura dhe ne do ta përdorim në mënyrën më të mirë të mundshme këtë buxhet, për të arritur objektivat dhe për të përmbyllur me shumë korrektesë detyrimet tona kushtetuese si dhe ato që rrjedhin nga pjesëmarrja në NATO”. Vëmendja kryesore do të jetë trajtimi i gradave të ulëta duke filluar që nga ushtarakët, paga e të cilëve do të pësojë një rritje të konsiderueshme (deri 19%), duke vijuar më tej me gradat e tjera, të cilat nuk do të kenë këtë nivel rritjeje, por do të përfitojnë një rritje të shkallëzuar gjithmonë në logjikën e avancimit në karrierë përmes gradave. Nga rritja e pagave për vitin 2019 do të përfitojnë rreth 6800 ushtarakë, sikurse do të përfitojnë vështirësinë në punë, profesione dhe kategori të rëndësishme për Forcën tonë të Armatosur si pilotët, mjekët dhe infermierët, Forcat Speciale dhe ato të sigurisë.

MISIONI "RESOLUTE SUPPORT"

Festohet dita e pavarësisë në Kabul, Afganistan

Dita e shpalljes së Pavarësisë së Shqipërisë do të kujtohet gjatë kësaj radhë në ditarin historik të misionit "Resolute Support" në Afganistan. Me të drejtë nga të gjitha forcat pjesëmarrëse në mision ajo do të mbahet mend gjatë si "Dita e Hapur e Shqipërisë". Kjo për vetë faktin e evenimenteve të shumta të organizuara në komandën e këtij misioni në Kabul, me iniciative të Përfaqësuesit të Lartë Kombëtar Shqiptar në këtë mision Kolonel Altin Kurti dhe me mbështetjen e plotë të autoriteteve përkatëse drejtuese të komandës së misionit.

Mëngjesi i "Ditës së hapur për Shqipërinë" filloj me organizimin e një krosi në distancë 5 km ku morën pjesë të gjithë personeli i koalicionit në këtë komandë. Më pas tek memoriali i Dëshmorit të Atdheut Feti Vogli, vendosur në ambientet e kësaj komande, u zhvillua një ceremoni

përkujtimore ku u vendosën kurora me lule si dhe u bë kalimi në revistë nga trupat pjesëmarrëse.

Në këtë ceremoni morën pjesë edhe trupat e forcave speciale të Shqipërisë me mision në Afganistan të cilat drejtohen nga kapiten Adriatik Onuzi. Duhet theksuar se në këtë ceremoni mori pjesë i gjithë personeli i komandës RS. Ceremonia u shoqërua me ekzekutimin e Hymnit Kombëtar Shqiptar. Në ceremoni vendosi kurorë me lule dhe përshëndeti pjesëmarrësit Zv. Komandanti i Misionit në Afganistan Gjeneralleitnant Camporeale.

Të pranishmit u përshëndetën edhe nga Kolonel Altin Kurti, Përfaqësuesit të Lartë Kombëtar Shqiptar në këtë mision. Ceremonia u mbyll në ambientet e resorantit ku u pre dhe Torta për 106 vjetorin e pavarësisë.

Kasem SALIASI

Panairi Ndërkombëtar i Tiranës

Gjeneral Kollçaku: Promovohen asetet dhe vlerat e FA-së

Në mjesditet e Pallatit të Kongreseve, që prej mbremjes së ditës së mërkurë, 21 nëntor deri më 24 nëntor, shoqëria Klik Ekspo Group Albania organizoi Panairin Ndërkombëtar, ku Forcat e Armatosura u prezantuan me pavionin e vet për "Siguri dhe Mbrojtje".

Në këtë panair, FARSH ka ekspozuar në mjesditet e jashtme të Pallatit të Kongreseve dhe në një nga pavijonet në pjesën e brendshme të Panairit Ndërkombëtar në Tiranë, pajisje, armatim, mjete dhe veprimtaritë që Forcat e Armatosura të Shqipërisë kryejnë për realizimin e misionit të tyre kushtetues duke promovuar vlerat dhe kulturën e FARSH.

"Mjetet e Forcave të Armatosura në hyrje të Pallatit të Kongreseve e kanë shndëruar në një ndër atraksionet më të bukura në kryeqytet Panairin Ndërkombëtar për Sigurinë dhe Mbrojtjen, por FA kanë pavijonin e tyre edhe në pjesën e brendshme, ku janë të ekspozuara armatimi dhe pajisjet e tjera", shkruan në facebook, ministrja e Mbrojtjes Olta Xhaçka.

Pavioni për "Sigurinë dhe Mbrojtje" u vizitua ditën e enjte edhe nga shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH, gjeneral brigade Bardhyl Kollçaku, i cili pasi përgëzoi efektivët e angazhuar në këtë panair të rëndësishëm u shpreh ndër të tjera se këto evente janë të rëndësishme pasi promovojnë drejtë për së drejti asetet dhe vlerat e Forcave të Armatosura. Ministria e Mbrojtjes dhe Shtabi i Përgjithshëm i FA marrin pjesë në këtë panair me struktura nga Komanda e Forcës Tokësore, Komanda e Forcës Ajrore, Komanda e Forcës Detare, Komanda e Doktrinës dhe Stërvitjes, Komanda Mbështetëse etj.

Edicioni i 25-të i Panairit Ndërkombëtar i Tiranës, ka qëndruar i hapur në Pallatin e Kongreseve në Tiranë deri më datë 24 nëntor 2018, ku dhjetëra sipërmarrës të huaj morën pjesë duke ekspozuar produktet e tyre. Në këtë panair morën pjesë mbi 300 biznese dhe sipërmarrje nga 20 shtete të botës,

si Kina, Italia, Greqia, Serbia, Turqia, etj. ku ekspozuan nivelin e tyre në fushat të tilla si energjika, elektronika, agroindustria, turizmi, tekstilet, industria e përpunimit të

drurit etj.

Në ceremoninë e hapjes, në emër të qeverisë, ministrja e Shtetit për Mbrojtjen e Sipërmarrjes, Sonila Qato, vlerësoi maksimalisht Panairin

Klik Ekspo, duke e cilësuar si katalizator të rëndësishëm të sipërmarrjes në vendin tonë. "Panairi Klik Ekspo vjen si një katalizator i rëndësishëm i komunitetit të sipërmarrjes në Shqipëri, duke i shërbyer sipërmarrjes vendase për të krijuar partneritete të reja, të cilat do të shërbejnë për të zgjeruar aktivitetet përtej tregjeve aktuale. Shumë ekspozues të huaj me synim investimet në Shqipëri, nëpërmjet këtij panairi kanë parë ndër vite me interes të veçantë bashkëpunimin me institucionet dhe autoritetet shtetërore shqiptare, për t'u informuar mbi politikën në mbështetje të biznesit dhe investimeve të huaja, partneritetit publik-privat, paketat fiskale, përfitimet dhe lehtësimet në sektorët kryesorë, procedurat e delokalizimit, e nga ana tjetër sipërmarrësit shqiptarë i kanë kushtuar vëmendje të veçantë kërimit të partnerëve për ndërkombëtarizimin dhe formulat lehtësuese për prodhuesit vendas", u shpreh Qato.

Edhe Komanda e Doktrinës dhe Stërvitjes në Panair

Në ambientet e Pallatit të Kongreseve, për disa ditë me radhë u zhvillua panairi Ndërkombëtar për Sigurinë dhe Mbrojtjen, e organizuar nga shoqëria Klik Ekspo Group Albania, në bashkëpunim me Ministrinë e Mbrojtjes. Në këtë panair, Komanda e Doktrinës dhe Stërvitjes, ekspozoi në një nga pavijonet në pjesën e brendshme të Pallatit të Kongreseve në Tiranë, materiale promocionale, të cilat kishin të bënin me veprimtaritë arsimore, stërvitore e trajnuese të kurseve institucionale që zhvillohen në AFA, ANO, SHT Bunavi Vlorë, QS, QDK; promovimin e publikimeve doktrinare ushtarake (doktrina, manuale, rregullore, që përdoren si referencë pune në veprimtarinë e FA), në kuadër të procesit të arsimimit ushtarak dhe zhvillimit doktrinar në FA.

Pavijoni i Komandës së Doktrinës dhe Stërvitjes, u vizitua edhe nga Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH, Gjeneral brigade Bardhyl Kollçaku, i cili ndër të tjera u shpreh se realizimi i këtyre eventeve në vetvete, është mjaft i rëndësishëm, pasi promovohen drejtë për së drejti asetet dhe vlerat e Forcave të Armatosura në tërësi.

FORCA DETARE

Fregata turke TCG Oruçreis (F-245) në Portin e Durrësit

Në kuadër të bashkëpunimit dypalësh me Turqinë, më 25 nëntor mbërriti në Portin e Durrësit fregata turke TCG Oruçreis (F-245), e cila ka qëndruar në vendin tonë për një vizitë tre ditore. Në hyrje të Portit të Durrësit, fregata turke u prit nga kuadro të Shtabit të FD.

Pas bregëzimit të fregatës, komandanti i saj kapiten i rangut I Ahmet Burak Adalı i shoqëruar nga atasheu ushtarak turk në vendin tonë kolonel Şakir Cumhuri Somer vizituan Komandën e Forcës Detare, ku u pritën nga komandanti i Forcës Detare, gjeneralmajor Ylber Dogjani, si dhe anëtarë të shtabit. Pasi u uroi mirëseardhjen në vendin tonë, gjeneralmajor Dogjani shprehu falënderimet për mbështetjen e deritanishme që Turqia dhe Forca Detare turke kanë dhënë për Forcën tonë Detare.

Gjeneralmajor Dogjani vlerësoi bashkëpunimin shumë të mirë mes flotave të të dy vendeve dhe shprehu mirënjohje për mbështetjen e përhershme që Turqia ka dhënë për Forcën Detare në fushat specifike si arsimimi e trajnimi i personelit detar.

Ushtarakët turq vijuan vizitat në institucionet kryesore të Durrësit, fillimisht në bashki, e më pas në prefekturë. Gjatë takimeve me drejtuesit e institucioneve u evidentuan bashkëpunimi mes dy vendeve, burimet ekonomike dhe pasuritë turistike të Durrësit si dhe rëndësia e portit detar në këtë drejtim, etj. Gjatë qëndrimit në vendin tonë, ushtarakët turq kanë patur mundësinë të vizitojnë, objektet muzeale dhe kulturore të Tiranës, Muzeun Historik Kombëtar. Fregata turke ka lërë vendin tonë mëngjesin e datës 28 nëntor.

GARNIZONI I PASHALIMANIT

Fillon Kursi Stërvitja Individuale e Avancuar

Në mjediset e Garnizonit të Pashalimanit u zhvillua më 28 nëntor ceremonia e fillimit të Kursit Stërvitja Individuale e Avancuar specialiteti Detari. Në ceremoni morën pjesë Komandanti i Flotiljes Detare Pashaliman, kapiten i rangut I Festim Derri, komandant i Qendrës Stërvitore, kapiten i rangut II Eduart Jeminaj si dhe personeli i kësaj qendre. Në fjalën e hapjes, komandanti i Qendrës Stërvitore të Forcës Detare, kapiten rangut II Jeminaj iu uroi mirëseardhjen dhe suksese kursantëve me rastin e fillimit të kursit.

Kursi Stërvitja Individuale e Avancuar specialiteti Detari, zgjat gjithsej dhjetë (10) javë dhe qëllimi i kursit është që detarët, të cilët kanë përfunduar Stërvitjen Individuale Bazë (SIB) t'i transformojë në Detarë Profesionalistë të aftë për të kryer detyra në Anijet e Forcës Detare (për të përfituar Specialitetin FD). Programet e këtyre kurseve janë punuar në përputhje me konceptin e ri të arsimimit profesional ushtarak. Ato janë tepër ambicioze dhe synojnë rritjen e nivelit tekniko - profesional të ushtarakëve të FA", u shpreh kapiten i rangut II, Eduart Jeminaj. Në këtë kurs marrin pjesë 13 kursantë me specialitet Ruajtje (RU) si dhe 6 kursantë të specialitetit Mirëmbajtje (AD) dhe Furnizim (LF).

Ftesë për Kandidate: "Kolegji Mbretëror i Forcave Detare, në Britaninë e Madhe"

"Kursi fillestar i oficerit të FD", në Britaninë e Madhe

Afati kohor për dorëzimin e dokumentacionit pranë Qendrës së Personel Rekrutimit është deri më 5 dhjetor 2018

Qendra e Personel Rekrutimit, do të rekrutojë 1 (një) kandidat për të ndjekur "Kursin fillestar të oficerit të Forcës Detare", i cili do të zhvillohet në Kolegjin Mbretëror të Forcave Detare, në Britaninë e Madhe, në periudhën 13 maj 2019-20 dhjetor 2020. Afati kohor për dorëzimin e dokumentacionit pranë Qendrës së Personel Rekrutimit është deri në 5 dhjetor 2018.

Kriteret e pranimit të kandidatëve:

Të ketë shtetësi shqiptare, të mos jetë i dënuar apo i ndjekur penalisht nga organet e drejtësisë brenda dhe jashtë vendit, të jetë në moshë jo më shumë se 27 vjeç, në momentin e titullimit (dhjetor 2020, sipas ligjit nr. 59/2014, "Për karrierën ushtarake në Forcat e Armatosura). Të jetë ushtarak/civil ("Nënlejtant" të cilët nuk kanë kryer kursin bazë të oficerit), të cilët kanë përfunduar studimet "bachelor", brenda ose jashtë vendit, të njohur dhe ekuivalentuar nga Ministria e Arsimit dhe Sporteve të Republikës së Shqipërisë. Të ketë notën mesatare të lëndëve të të gjitha viteve të arsimit të lartë (bachelor), jo më pak se 6 (gjashtë). Kandidatët duhet të zotërojnë gjuhën angleze në të lexuar, të shkruar dhe të folur dhe të sigurojnë mbi 76 pikë në testimin ALCPT ose 3/2/2/2 STANAG 6001. Ata duhet të kenë njohuri të gjuhës angleze në nivelin IELTS minimumi 5.5 pikë. Të ketë gjatësinë trupore jo më pak se 170 cm për meshkujt dhe jo më pak se 165 cm për femrat. Të mos jetë i larguar nga puna në administratën qendrore ose lokale (nëse ka qenë i punësuar para aplikimit), për shkelje të dispozitave të kodit të punës ose legjisllacionit në fuqi. Kjo kërkesë aplikohet për kandidatët që nuk janë pjesë e FA. Të ketë një trup me fizik të rregullt, të shëndetshëm nga të gjitha pikëpamjet, pa asnjë mangësi apo shenja që deformojnë pamjen. Të mos jetë bartës i virusit HIV, Hepatit B dhe SST (Sëmundje Seksualisht të Transmetueshme); të mos ketë kaluar apo të vuajë

nga sëmundje të zemrës, veshkave, hepatite, pulmonare, neuropsikiatrike, sistemit lokomotor (sistemit kockor dhe lëvizjes) apo të ketë qenë ose të jetë përdorues i lëndëve narkotike. Të jetë vlerësuar i aftë për të shërbyer në FA gjatë ekzaminimit mjekësor. Ky burim është i hapur edhe për ushtarakët e Forcave të Armatosura, të cilët kanë kryer arsimin e lartë dhe plotësojnë kriteret e kërkuara. Kandidatët nuk mund të regjistrohen për ndjekjen e studimeve në institucionet arsimore ushtarake jashtë vendit, në rast se: a) Zotërojnë diplomë ushtarake për nivelin arsimor për të cilin aplikojnë; b) Kanë fituar më parë statusin e studentit ushtarak; c) Kanë qenë kontingjent i Forcave të Armatosura për ndjekjen e studimeve ushtarake brenda dhe jashtë vendit dhe nuk i kanë përfunduar studimet. Kandidati që nuk plotëson qoftë edhe një nga kriteret e përmendura më sipër, s'kualifikohet.

Dokumentet për regjistrim

Kandidatët për regjistrim duhet të paraqesin pranë Zyrës së Rekrutimit dhe Pranimit Tiranë dokumentacionin e mëposhtëm: Kërkesë me shkrim e nënshkruar nga kandidati për ndjekjen e studimeve ushtarake në "Kursin fillestar të oficerit të Forcave Detare", që do të zhvillohet në Britaninë e Madhe. Formular me të dhënat personale sipas formatit të përcaktuar, ANEX Fotokopje e noterizuar e dokumentit zyrtar (diplomës) që vërteton përfundimin e arsimit

të lartë (minimumi bachelor) së bashku me listën e notave. Fotokopje e kartës së identitetit. Fotografia për dokument (4x6), 2 (dy) copë. Fotokopje të pasaportës e vlefshme për jashtë shtetit. Raportin mjekësor të lëshuar nga Komisioni Mjekoligjor (KML) i Qendrës Shëndetësore të vendbanimit dhe grupin e gjakut. Formularët e vetëdeklarimit që plotësohen në momentin e aplikimit pranë zyrës së pranimit në Qendrën e Personel Rekrutimit, për gjendjen shëndetësore dhe për procedim penal ose jo, si dhe është ose jo i dënuar. Certifikatë për IELTS ose vërtetim që kandidati është regjistruar për të dhënë testin.

Dokumentacioni që duhet të paraqesin kandidatët e kualifikuar dy javë pas përfundimit të testimit:

Dëshmi penaliteti. Vërtetim nga gjykata që nuk është në proces gjyqësor Vërtetim nga prokuroria që nuk është në proces hetimi. Vërtetim nga përbarimi. Raportin mjekësor nga Komisioni Mjekoligjor (KML) dhe ekzaminimet për agentët infektivë (Hepatit B, Hepatit C, HIV/AIDS), të lëshuar nga Njësia Mjekësore Ushtarake.

Datat e testimit:

Testi Fizik: 06.12.2018

Testi i Gjuhës së Huaj: 06.12.2018

Testi Intelektual: 07.12.2018

Testi Psikologjik: 07.12.2018

Viti Mbarëkombëtar i Gjergj Kastriotit Skënderbeut

Skënderbeu-luftëtar dhe
gardian i qytetërimit europian

Prof. PASKAL MILO
Historian, ish minister i Jashtë i Shqipërisë

Gjergj Kastriot Skënderbeu është cilësuar një gardian dhe luftëtar i qytetërimit europian. Në ligjëratën e tij mbajtur në ceremoninë organizuar në Akademinë Britanike me rastin e 550-vjetorit të vdekjes së Skënderbeut, profesor Paskal Milo ka sjellë fakte historike të vlerësimit të Heroit tonë Kombëtar si nga shteti i Vatikanit, papëve të tij, ashtu dhe nga shtetet e fuqishme të kohës si Venediku, Napoli apo dhe Hungaria. Sipas profesor Milos, bazuar dhe në përcaktimet e historianëve që kanë studiuar rrezikun otoman ndaj qytetërimit europian, dy kanë qenë kështjellat e rezistencës ndaj këtij rreziku, Mbretëria hungareze me kapitenin Janosh Huniadi dhe Skënderbeu.

Dimensioni europian i rezistencës arbërore kundër pushtimit osman nën udhëheqjen e Skënderbeut është njohur e vlerësuar në shekuj në studimet historike e në krijimtarinë letrare e artistike europiane e botërore. Por ndërkohë ajo nuk ka qenë e trajtuar si çështje e posaçme studimi në gjerësinë e vlerën që i përket. Përvjetori i 550-të i vdekjes së Skënderbeut shërbeu si një shtysë për t'u thelluar edhe më shumë në studimin e këtij dimensionit të rëndësishëm të rezistencës arbërore të shekullit XV kundër pushtimit osman. Europa kishte disa shekuj që kishte ndërjerë kërcënimeve që vinin nga Lindja, por duke u nisur nga fundi i shekullit XIV ato u bënë më të rrezikshme nga fuqia aziatike në rritje e turqve osmanë. Ata kishin arritur të vendoseshin pjesërisht në Ballkan, në dyert e Europës. Me rënien e Perandorisë Bizantine në 1453, rruga e pushtimeve drejt Europës ishte plotësisht e hapur. Qytetërimi europian i epokës si tërësi e vlerave kulturore, intelektuale, morale, materiale e si mënyrë jetese u ndodh para një sfide të madhe. Thelbi i këtij qytetërimi dhe nxitës i tij ishte krishterimi (Krishtianizmi). Te qytetërimi europian bashkoheshin traditat greko-romake, ajo judeo-kristiane dhe të ashtuquajturat tradita barbare.

Në shekullin e XV, qytetërimi i krishterë europian u ndodh nën tryshninë e fuqishme të islamizmit dhe të variantit të tij politik më të organizuar, ai i turqve osmanë. Kërcënimi prej tyre ishte i "përhershëm, një rrezik universal", ndaj edhe "krishterimi duhej të mbronte kundër tij qytetërimin e tij, vetë ekzistencën e tij". Kështu nisi ajo përplasje gjeopolitike midis dy qytetërimeve, atij lindor, mysliman me atë perëndimor, europian e të krishterë. Këtë pikëpamje e kanë mbrojtur shumë historianë, filozofë e shkrimtarë europianë në shekuj, duke përfshirë edhe shqiptarë, filluar nga Marin Barleti e deri në ditët tona.

Arbëria e ndodhur në periferinë gjeografike, politike e kulturore europiane, u bë arenë ballafaqimi midis të dy qytetërimeve. Arbrit të ndodhur në vijën ndarëse midis dy perandorive, asaj romake të Perëndimit dhe asaj të

Bizantit në Lindje, i përqaftuar të dy besimet e krishterimit, katolicizmin dhe ortodoksizmin, në varësi edhe të përkatësisë administrative, por edhe të fuqisë së influencës së tyre. Pikërisht "ky qëndrim i ndërmjetëm midis Perëndimit e Lindjes, i bashkuar me ruajtjen e ngulur të natyrës së vetë etnike, i ka gdhendur Shqipërisë përgjithmonë fytyrën e saj të veçantë". (Çabej) Historianët kanë pohuar se "... hapësira arbëre në Mesjetë ishte një zonë me larmi të veçantë kulturore, një nyje ku kryqëzoheshin ndikimet kulturore nga bota bizantine me ato nga bota perëndimore, të cilat morën trajta të posaçme në mjedisin arbër".

Arbëria në pragun e shekullit të XV ishte një vend që zhvillohej nga pikëpamja politike, ekonomike, shoqërore e kulturore me rime të njëjta si edhe vendet e tjera të rajonit ballkanikoadriatik. Arbëria mesjetare arriti nivelin kulmor të zhvillimit të saj para fillimit të sulmeve e të pushtimeve osmane. Mjaft historianë të njohur të huaj mes të cilëve Sufflay dhe Jireček kanë pohuar "se deri në pushtimin osman, Arbëria kishte ndjekur zhvillimin qytetar të Europës së atyre kohëve", se "feudalët arbër ishin të barabartë me fisnikërinë e lartë të Italisë".

Shoqëria arbërore nuk zhvillohej e izoluar. Në një masë të madhe të saj ajo u ndodh në kontakte e nën ndikimin e identiteteve të tjera më të forta. Në gjysmën e parë të shekullit XV ato principata arbërore në lidhje varësie me osmanët ishin ende të lira në besimin e tyre në krishterim. Ekzistonte një situatë e veçantë. Ndërsa ato i ishin nënshtruar sistemit të timarit, në pikëpamje fetare, kulturore e tregtare ishin të orientuara në lidhje me shtetet perëndimore, kryesisht të përtej Adriatikut. Qytetet bregdetare shqiptare nën Republikën e Venedikut ishin gjithashtu qendra të ndikimit të gjithanshëm europian. Ndodhi ai proces që ngadalë, pa u kuptuar e shpesh në mënyrë të pavetëdijshme, identiteti europian përthihet në venat e gjakut arbëror.

Identiteti arbëror dhe ai europian u ndërthurën në një unitet jo vetëm mbi bazën e vlerave shpirtërore, kulturore, të traditës e të lidhjeve tregtare. Ato hodhën hapa afrimi e bashkëpunimi politik edhe para rrezikut osman si kërcënim i vlerave të përbashkëta. Madje, ky komponent politik i unitetit të Arbërisë me shtetet

europiane, kryesisht italiane, ishte shfaqur që para Skënderbeut, me aleancat e fisnikëve të veçantë arbërorë me Papatin, Mbretërinë e Napolit, Republikën e Venedikut, Raguzën, etj.. Gjergj Kastriot Skënderbeu këtij orientimi të natyrshëm e fillimisht të ndrojtur europian të shumicës së fisnikërisë arbërore i dha një përmbajtje të re dhe e ktheu në tipar të qenësishëm të identitetit arbëror.

Gjergj Kastrioti ishte shumë i qartë dhe nuk ushqente asnjë iluzion se furia osmane e Sulltan Muratit do të mund të përballohej për një kohë të gjatë në emër të lirisë e të aleancës së brendshme arbërore. Ai e njihte nga afër e nga brenda armikun e tij të fuqishëm, potencialet dhe ambiciet që ai kishte. Skënderbeu gjithashtu e dinte se shtetet evropiane, e në radhë të parë ato italiane, kishin shumë vite që e ndienin nga afër rrezikun osman dhe tentativat për një kryqëzatë antiturke nuk ishin realizuar. Kauza dhe interesat arbërore u puqën me ato europiane përballë kërcënimit gjithnjë e më të madh që po vinte nga Lindja. Aq sa nevojë kishte Skënderbeu për ndihmat e mbështetjen europiane, po kaq e rëndësishme do të bëhej dita-ditës rezistenca arbërore përtej Adriatikut për shpëtimin e Europës nga kërcënimi osman. Marrëdhëniet dhe bashkëpunimi ishin një proces i dyanshëm dhe i dobishëm për të dy palët.

Arbëria si shtet në kohën e Skënderbeut ka ushtruar një politikë të jashtme të organizuar, kryesisht me shtetet e tjera europiane. Ka pasur kancelarë dhe njerëz të ngarkuar me këtë punë, këshilltarë, ambasadorë, të dërguar të posaçëm që sipas misioneve që kryenin merrnin edhe emra të ndryshme. Dokumentet arkivore të kohës dhe burime të tjera historike i përmendin shpesh misionarët diplomatikë të Skënderbeut në Selinë e Shenjtë në Romë, në Senatin e Republikës së Venedikut, në oborret mbretërore të Napolit e të Hungarisë, në dukatet e Milanos apo të Burgundisë, në qytetin e Raguzës, etj..

Skënderbeu nuk ishte thjesht një udhëheqës guerilas arbëror apo një burrë i fuqishëm i shpatës, siç mund edhe të jetë cilësuar rëndom në kronika të veçanta të kohës apo në faqe librash të mëvonshme. Ai ka qenë burrë shteti në kuptimin e plotë të fjalës, që përcaktoi me vendosmëri dhe me qartësi orientimin europian të Arbërisë, që me ndërgjegje ndërtoi ale-

anca me shtete europiane. Skënderbeu "zotëronte një kontroll të plotë politik e ai ka qenë patjetër në gjendje që të përcaktonte vetë drejtimin programatik të veprimit të tij". Duke nënvizuar fort këtë tipar të qenësishëm të politikës së tij, është mëse i drejtë edhe kujdesi që duhet pasur që europeizmin e Gjergj Kastriotit të mos e modernizojmë e të mos e keqpërdorim. Ai duhet vendosur në kornizën e kohës së vet e në logjikën e veprimit politik të një aleance kundër një qytetërimi që ishte i huaj për atë europian. Pra, nga Gjergj Kastrioti, siç vëren me shumë të drejtë albanologu i njohur At Giuseppe Valentini, nuk do të kërkojmë që të na ketë lënë një traktat për europeizëm, as që edhe të përmendte Europën në fjalimet që u mbante ushtarëve të vet.

Në politikën e jashtme dhe në aleancat e Skënderbeut me shtetet europiane ka pasur një hierarki marrëdhëniesh. Prioritetet u përcaktuan nga një numër faktorësh si pesha dhe roli i këtyre shteteve kundër rrezikut osman; gatishmëria e tyre për të ndihmuar Skënderbeun në rezistencën e tij antiturke, perceptimi i këtij kërcënimi nga këto shtete, interesat e tyre specifike për të mos u konfrontuar deri në fund me osmanët si dhe shkalla e autoritetit dhe e influencës që këto shtete kishin në nivel europian. Gjykuar nga veprimi i këtyre faktorëve për 25 vite, marrëdhëniet e Skënderbeut me këto shtete kanë qenë të diferencuara, me ulje-ngritje, por pa e humbur asnjëherë boshtin europian të orientimit në politikën e jashtme..

Një numër historianësh që janë marrë me historinë e Skënderbeut kanë mendimin se aleati i parë dhe kryesor i arbërorëve në rezistencën e tyre antiosmane ka qenë Selia e Shenjtë në Romë. Argumentet janë autoriteti i lartë moral i kryeqendrës katolike, historia e përpjekjeve për të udhëhequr një kryqëzatë të krishterë kundër osmanëve, ndihmat financiare dhe vlerësimet e larta të papëve për Skënderbeun si mbrojtës i krishterimit.

Autoriteti i Selisë së Shenjtë në shekullin XV nuk ishte në shkëlqimin e tij. Mbretërit dhe princat e fuqishëm europianë në një Europë ku mbizotëronte partikularizmi shtetëror nuk i bindeshin universalizmit kristian të papëve të Romës. Ata më tepër ishin në grindje e në luftëra midis tyre për pushtet e për zgjer-

ime territoriale. Që nga viti 1439 e deri në 1464 Selia e Shenjtë kishte dështuar në organizimin e kryqëzatës antiosmane, pikërisht për shkak të interesave të ndryshme, të mungesës së gatishmërisë e të flirteve të shteteve të veçanta me sulltanët. Jo të gjitha shtetet europiane e perceptonin rrezikun osman në të njëjtën mënyrë e me të njëjtin intensitet. Papati, shtetet italiane dhe ato të Europës Qendrore ishin në vijën e parë të kërcënimeve osmane.

Shfaqja e Skënderbeut në krye të arbërorëve në frontin e rezistencës antiosmane thaujse nuk u vlerësua në fillim. Vetëm pas fitoreve të para të tij kundër ushtrive osmane jehona e betejave arriti në Romë e në kancelaritë e tjera italiane e europiane. Thyerja e ushtrive të Sulltan Muratit II dhe të Mehmetit II para mureve të Krujës e në fushë beteja të tjera në tokat arbërore që vazhduan ndër vite ngjalli shpresa të mëdha për shpëtimin e Europës. Në Romë ato u përjetuan me një interes të madh sepse kalorësit e shquar të krishterimit ishin të pakët.

Gjergj Kastrioti për gati një çerek-shekulli u vlerësua me epitetet më sipërore nga papët bashkëkohës të tij. Ata janë shprehur me fjalorin e fesë katolike, e natyrshme për rolin e misionin e Selisë së Shenjtë. Papa Nikolla V (1447-1453) e ka quajtur "luftëtar shumë të fortë" të krishterimit dhe kampion në mbrojtje të tij kundër turqve. Papa Kalisti III (1453-1458) e vlerësonte "si mbrojtës i fortë e luftëtar i vërtetë i fesë kristiane". Pasuesi i tij, Papa Piu II (Enea Silvio Pikolomini) (1458-1464) që e ka ngritur lart më tepër se të gjithë papët e tjerë e cilëson Skënderbeun si "atlet i Krishtit", "mbrojtësi më i rreptë i Krishtit", njeriu "që e shpenzoi gati tërë jetën ndër armë duke luftuar për emër të Krishtit". Papa Pali II në gjurmët e paraardhësve e ka quajtur Skënderbeun "kampion trim i Jesu Krishtit". Cilësime të tilla e kapërcejnë kufirin fetar dhe marrin një dimension tjetër më të gjerë e më thelbësor sepse krishterimi ishte njohur e pranuar si filozofia e thelbi i qytetërimit europian.

Këto vlerësime në vështrim të parë krijojnë imazhin se lufta e arbërorëve me në krye Skënderbeun ka pasur karakter thjesht fetar. Këtë përshtypje janë përpjekur që ta ushqejnë në shekuj edhe historianë të veçantë, të cilët u janë referuar edhe letrave të Skënderbeut drejtuar papëve ku ndër të tjera u shkruan se osmanët janë "armiqtë tanë dhe të besimit të krishterë", se "dëshirojmë të numërohemi në çetën e besimtarëve të Krishtit", etj..

Padyshim që krishterimi si ideologji e si besim fetar ishte një faktor nxitës e përbashkues kryesor mes arbërorëve të krishterë, por jo edhe i vetmi. La-martini, historiani francez i shekullit të XIX thotë se kauza e Skënderbeut ishte më pak fetare se kombëtare. Dhe po kështu nuk ka qenë i saktë edhe vështrimi nënvlerësues i rolit të krishterimit në rezistencën arbërore dhe i përfundimit se Skënderbeu qëndronte mbi fetë. Selia e Shenjtë ishte shtet dhe në mënyrën e me mjetet e saj ajo bënte një politikë të caktuar në përputhje me objektivat e saj. Ndaj edhe vlerësimet me ngjyime të papëve për Skënderbeun nuk duhen parë thjesht si akte kortezie e nxitëse fetare të kohës, por edhe si një veprim me një mesazh e

kuptim politik. Papët nuk mund të flisnin me një gjuhë tjetër dhe as mund të dilnin jashtë misionit të tyre. Ata edhe kur përgatitnin kryqëzatën në qendër të saj vendosnin mbrojtjen e krishterimit nga të “pafetë”, nga osmanët myslimanë. Madje, në përgatitjen për fillimin e saj, në vitin 1464, Papa Piu II e emëroi Skënderbeun Komandant të Përgjithshëm të ushtrive tokësore europiane. Por prapa mbrojtjes së krishterimit e në emër të tij, kryqëzatat dhe shtete të veçanta europiane si Mbretëria e Napolit, Republika e Shën Markut apo ndonjë shtet tjetër synonin edhe ekspansionin e zotërimitin e territorëve të Mesdheut lindor e përtej tij.

Papët kanë çmuar në mënyrë sipërore Skënderbeun edhe në krahasim me kontributet e përkushtimin e mbretërve e princërve të tjerë në mbrojtje të qytetërimit europian. Papa Kalisti III i shkruante Skënderbeut në shkurt 1458: “Të kishim mes princërve të tjerë të krishterë asish me shpirtin tënd, atëherë nuk do të ishim as të shqetësuar e të brengosur për mbrojtjen e fesë”. Edhe Papa Piu II i shpreh të njëjtin shqetësim udhëheqësit arbëror kur i shkruan: “Na vjen keq për së tepërmi që nuk gjetëm ndër princërit e krishterë atë përkushtim që shpresonim të gjenim ndaj punëve të fesë...”. Këto konsiderata të larta për Skënderbeun dhe rolin e tij nga Selia e Shenjtë nuk përputheshin gjithnjë me ndihmën konkrete që papët i jepnin atij. Për këtë çështje historianët kanë pikëpamje jo të njëjta. Disa prej tyre (Barleti, Noli, Gegaj, Plasari, etj.), janë të mendimit se Selia e Shenjtë meriton të ketë vendin e parë midis atyre shteteve që ndihmuan Skënderbeun. Kundërshtarët e këtij mendimi, (Fojgti, Fallmerayer, etj.) thonë se ndihma e papëve ka qenë tepër e vogël, “vetëm bekime apostolike dhe me ligjërata panegjirike”. Disa dëshmi të kohës shkojnë në favor të këtyre kritikëve.

Aleatët dhe aleancat Skënderbeu i meritonte për shkak të misionit të tij si një ledh në mbrojtje të qytetërimit të krishterë europian. Në atë kohë fronti i luftës kundër turqve osmanë ishte vendosur në zonën e Danubit e të Adriatikut. Kështjellat e rezistencës kundër depërtimit osman në Europë ishin vetëm dy: mbretëria hungareze me regjentin e saj, kapitenin e madh Janosh Huniadin dhe Arbëria me kryetrimin e saj, Skënderbeun. Eduard Gibbon, por edhe historianë të tjerë, Huniadin dhe Skënderbeun i vendosin në listën e heronjve edhe për një arsye tjetër. Ata “që nga momenti i angazhimit të tyre kundër ushtrive osmane vonuan shkatërrimin e perandorisë greke (bizantine-PM) si një nga formacionet politike dhe vatrat kulturore më të rëndësishme të mesjetës”.

Skënderbeu dhe Huniadi nuk u takuan nga afër me njëritjetrin për shkak të rrethanave në të cilat u ndodhën ndonëse përpjekjet nuk munguan. Por në distancë, në respekt të ndërsjellët për njëri-tjetrin e përmes përfaqësuesve të tyre tentuan të ndërtojnë një aleancë. Edhe nëse ajo nuk u arrit në formën e një dokumenti të shkruar, funksionoi në realitet në fushat e betejave kundër armikut të përbashkët osman. Gjithsesi është e njohur se të dy kapitenët e mëdhenj kanë dërguar te njëri-tjetri ambasadorë ose përfaqësues për të koordinuar ndihmën e veprimet mes tyre. Këto kontakte filluan në 1446-n dhe vazhduan në 1448-n deri në 1456-n, që është edhe viti i vdekjes së Huniadit, pak pas dështimit të rrethimit osman të Beogradit që mbrohej nga heroi hungarez. Largimi i tij nga jeta e la Skënderbeun pa aleat në frontin e luftimeve. Ai “mbeti kryqtari i vetëm aktiv në Ballkan” dhe mori mbi vetë edhe rolin e Huniadit si heroi i krishterimit.

Shtetet italiane ishin aleate të Arbërisë në luftën antiosmane, por ato nuk angazhuan forca të mirëfillta ushtarake veç disa kontingjente të vogla në mbrojtje të kështjellave. Ato u deklaruan disa herë të gatshme për t’iu bashkuar kryqëzatave që Selia e Shenjtë përpiqej të organizonte, por nuk shkuan më tej. Ato kishin synimet e tyre të cilat nuk dëshironin t’i sakrifikonin në emër të luftës antiosmane. Madje, këto shtete, veçanërisht mbretëria e Napolit e Republika e Venedikut, ishin në rivalitet të ashpër

dhe jo njëherë edhe kishin flirtuar me sulltanët osmanë. Marrëdhëniet e tyre me Skënderbeun funksionuan kryesisht në planin ontiosman, por edhe të përcaktuar nga shkalla e lidhjeve që ai kishte me secilin prej këtyre shteteve. Udhëheqësi arbëror u ndodh shpesh në pozita delikate për të ruajtur drejtpeshimin në qëndrimet e tij ndaj tyre. Për këtë arsye marrëdhëniet kanë pasur lëkundje e përparësi të ndryshme në vitet e rezistencës arbërore.

Skënderbeu kishte vetëm një synim madhor: mbrojtjen e lirisë së trojeve arbërore nga pushtimi osman. Në funksion të tij ai i kërkonte dhe i ndërtonte edhe marrëdhëniet me shtetet italiane. Për nga shkalla e interesit që kishin për rezistencën arbërore në kohë të ndryshme ato i përgjigjeshin ose i refuzonin thirrjet e kërkesat e Skënderbeut për bashkëpunim. Disa shtete europiane ishin të prirura t’u përshtateshin konjunkturave të krijuara, interesave të çastit dhe nuk vështronin larg. Për ato, rreziku osman afrohej e distancohej në varësi të rezistencës që bënte Hungaria në frontin e Danubit dhe Arbëria në frontin e Adriatikut. Mbrojtja e krishterimit në emër të të cilit ishin organizuar kryqëzatat nuk i mbulonte përparësitë që shtetet europiane veç e veç kishin në fushën politike apo edhe tregtare. Për venedikasit (venecianët) thuhej se ata vinin racën e tyre mbi fenë dhe së pari ata ishin venecianë e pastaj të krishterë”. Venediku ishte shtet i fuqishëm tregtar në Adriatik e në Mesdhe me flotë të madhe tregtare dhe ushtarake dhe me pikëmbështetje të shumta e të fortifikuara në të gjithë këtë hapësirë të gjerë detare. Në funksion të interesave të saj Republika aq sa i bashkohej aleancës së krishterë europiane kundër osmanëve, po aq edhe përpiqej t’i shmangej kur vinte puna në veprime konkrete. Senjoria kishte nënshkruar që në vitin 1430 një traktat paqeje me Sulltan Muratin II dhe përpiqej të nxirrte përfitimet maksimale prej tij.

Ky pragmatizëm tradicional i Republikës së Shën Markut u manifestua plotësisht edhe në marrëdhëniet me Skënderbeun. Këto marrëdhënie ishin komplekse, të ndërlikuara, me ulje-ngritje pothuajse për një çerek shekulli. Aleanca e krishterë europiane dhe antiosmane në rang shtetëror mund e duhej t’i kishte dhënë Skënderbeut një ndihmë e mbështetje më të madhe. Në lojë nuk ishte vetëm fati i Arbërisë, por edhe i qytetërimit europian. Brenda në Arbëri e në fushat e betejave të Skënderbeut u krijua në miniaturë një front europian. Marin Barleti dhe kronikanë të tjerë të kohës kanë shënuar se në ushtrinë e Skënderbeut kishte “një diversitet të madh të kombeve”, italianë, francezë, spanjollë, gjermanë, anglezë, serbë, dalmatë, etj.. Rugëve të Arbërisë vëzhguesit kishin parë dhjetëra kalorës francezë që shkonin për t’u radhitur si luftëtarë kryqtarë në ushtrinë e Skënderbeut. Gibbon shkruan se “aventurierët më trima të Francës dhe Gjermanisë u joshën nga fama e tij dhe u vunë në shërbim të tij”. Vullnetarët gjermanë u shquan më tepër sipas dëshmimeve në mbrojtjen e kryeqendrës së Skënderbeut, Krujës gjatë rrethimit të parë të saj nga Sulltan Murati II në vitin 1450. Ndër anglezët, mjaft burime të kohës përmendin gjerësisht pjesëmarrjen aktive të John of Newport-it në luftime, por edhe në misione diplomatike. Pamja e aleancës simbolike europiane në radhët e ushtrisë së Skënderbeut bëhet edhe më e plotë po të llogariten edhe qindra luftëtarë që dërguan mbretëria e Napolit, Republika e Venedikut etj., në Arbëri.

Shumica dërmuese e historianëve, filozofëve, poetëve e shkrimtarëve që kanë shkruar për Skënderbeun në shekuj bien dakord në një vlerësim: luftëtar dhe gardian i qytetërimit europian. Është jashtë çdo mundësie për t’i përmendur të gjithë ato cilësime, qoftë edhe duke përfshytuar ato shqiptare. Skënderbeu është jo thjesht Heroi Kombëtar i shqiptarëve, por edhe pasuri e krenari e qytetërimit europian.

Mbajtur në ceremoninë e organizuar në Akademinë Britanike me rastin e 550-vjetorit të vdekjes së Skënderbeut.

Si u shpall pavarësia në Vlorë

ILIR IKONOMI

Po ju paraqes origjinalin e një telegrami të shtypur në makinë shkrimi që mendoj se është dokumenti i pakontestueshëm se si u shpall pavarësia në Vlorë në orën 4 pasdite të datës 28 nëntor 1912. E kam nxjerrë nga arkivi i pasur i Vjenës, një thesar për historinë shqiptare.

Telegrami prej 7 faqesh është shkruar nga konsulli austriak në Vlorë, Wenzel Lejhanec, dhe i dërgohet ministrit të jashtëm austriak për t’i dhënë lajmin se Ismail Qemali e ka shpallur Shqipërinë të pavarur.

Është një dokument i njohur nga historianët dhe i përkthyer prej kohësh në shqip, por duke patur parasysh saktësinë me të cilën austriakët regjistronin dhe raportonin gjithçka ndodhte në Shqipëri, mendoj se ky telegram është nënvlerësuar për nga rëndësia. Aq sa vitet e fundit kanë qarkulluar legjenda sikur pavarësia ka qenë shpallur jo në Vlorë.

Në librin e tij me dokumente historike, Lef Nosi regjistron shpalljen e “pavarësive lokale”, duke filluar nga Tirana më 26 nëntor e në disa qytete të tjera, si Elbasani, Durrësi, Berati, Lushnja, Kavaja dhe Peqini, ngjarje që e elektrizuan atmosferën në favor të mëvetësisë.

Do të ishte naive që, nga telegramet në librin e Lef Nosit, të arrihej në përfundimin se pavarësia na qenka shpallur në Tiranë, Lushnje, Peqin, Durrës etj. Për ironi, vetë Lef Nosi, mbledhës i këtyre telegrameve, është njëri ndër ata që firmosën pavarësinë në Vlorë.

Duke lënë mënjane shakatë, është vërtet për të ardhur keq që nuk kemi fotografi nga shpallja e pavarësisë në Vlorë. As edhe një. Prandaj telegrami që shihni këtu në formën e tij origjinale, na ndihmon të krijojmë një

përfytyrim pak a shumë të saktë për këtë ngjarje, e cila padyshim meriton të quhet historike.

Ja disa pjesë nga telegrami: “Kuvendi Kombëtar i jashtëzakonshëm u mbledh në orën 2 pasdreke, në shtëpinë e ish-kryetarit të bashkisë, Xhemil bej Vlora. Pas shqyrtimit e pranimi të mandateve të delegatëve, Kuvendi dëgjoi Ismail Qemal beun, i cili duke përshkruar shkurt situatën, theksoi nevojën e marrjes së një vendimi të shpejtë për ruajtjen e interesave të vendit.

Kuvendi vendosi njëzëri shpalljen e pavarësisë së të gjithë Shqipërisë dhe njoftimin pa humbur kohë të Fuqive të Mëdha dhe të shteteve ndërluftuese.

Njëkohësisht, Ismail Qemal beu u zgjodh kryetar i qeverisë së përkohshme dhe u ngarkua me formimin e kabinetit, përkatësisht të komitetit ekzekutiv.

Sipas propozimit të Veli Efen-diut nga Gjirokastra, imzot Kaçorri, famullitar i Durrësi, i cili kryesonte Asamblenë Kombëtare në krah të Ismail Qemalit, u miratua me brohoritje si

zëvendës i tij. Më pas, aty afër orës 4 pasdreke, tek dera e shtëpisë së Xhemil beut, u ngrit flamuri kombëtar, një shkakë dy krenare e zezë, në një fushë të kuqe. Shpallja e pavarësisë së Shqipërisë iu njoftua popullit që priste jashtë, i cili e priti me gëzim dhe entuziazëm.

Pastaj një turmë njerëzish përshkoi rrugët e qytetit, duke kënduar dhe brohoritur. Njerëzit qëndruan përpara konsullatës sonë dhe shpërthyen në brohoritje të stuhishme duke thirrur “Rroft Shqypënia” “Rroft Austria”, thirrje që u shoqëruan me duartrokitje.

Unë falënderova kolonën nga dritarja, duke tundur kapelën dhe thirrur “Rroft Shqypënia”.

Pastaj kolona marshoi para konsullatës italiane, ku u bënë manifestime të ngjashme. Edhe konsulli De Facendis u shfaq në dritare dhe falënderoi duke thirrur tri herë “E viva l’Albania”.

Para nënkonsullatës ruse nuk u bë asnjë manifestim. Flitet se u dëgjuan vetëm disa thirrje aty-këtu: “Rroftë drejtësia”.

PUBLIKOHET LETRA E RALLË

Ismail Qemali u drejtohet qeverive të Fuqive të Mëdha

“Shqiptarët gëzohen që mundën të hyjnë në familjen e popujve të lire”. Me këto fjalë iu drejtua Ismail Qemali Fuqive të Mëdha dhe të shteteve fqinje, menjëherë pas shpalljes së Pavarësisë më 28 Nëntor 1912, nga Kuvendi Kombëtar i Vlorës.

Ministri për Europën dhe Punët e Jashtme, Ditimir Bushati, duke uruar festën e flamurit publikoi më 28 nëntor 2018 këtë letër të shkruar nga Ismail Qemali në 1912 pas shpalljes së Pavarësisë.

“... Shqiptarët gëzohen që mundën me hy në familjen e popujve të lirë të Orientit, dhe tue mos pasë tjetër qëllim veçse me jetue në paq me të tanë shtetet fqinje..”, shkruante Ismail Qemali në letrën drejtuar qeverive të Fuqive të Mëdha dhe të shteteve fqinje, menjëherë pas shpalljes së Pavarësisë më 28 Nëntor 1912, nga Kuvendi Kombëtar i Vlorës, ku i njoftoi “...për këtë ngjarje të jashtëzakonshme për jetën kombëtare të shqiptarëve..”, shkruan Bushati.

Ministri Bushati shprehet se “sot, në 106-vjetorin e Ditës së Flamurit, me urtësi dhe vendosmëri jemi në rrugën e konsolidimit të demokracisë dhe shtetit të së drejtës, krenarë për përkatësinë tonë europiane”.

KONFLIKTI RUSI-UKRAINË

NATO kërkon qetësi dhe përmbajtje

Deklarata e Këshillit të Atlantikut të Veriut mbi zhvillimet pranë Detit Azov

Lidhur me konfliktin Ukrainë-Rusi, Këshilli i Atlantikut të Veriut ka deklaruar mbi zhvillimet pranë Detit Azov se: “Duke pasur parasysh përdorimin e forcës ushtarake nga Rusia kundër Ukrainës pranë Detit të Azov dhe Ngushticës së Kerç, Aleatët e NATO-s i bëjnë thirrje Rosisë për të siguruar qasje të papenguar në portet e Ukrainës dhe për të lejuar lirinë e lundrimit.

Nuk ka asnjë justifikim për përdorimin e forcës ushtarake nga Rusia kundër anijeve ukrainase dhe personelit detar. Ne i bëjmë thirrje Rosisë që të lirojë marinarët dhe anijet e Ukrainës, pa vonesë. Ne kërkojmë qetësi dhe përmbajtje.

Ne përsërisim mbështetjen tonë të plotë ndaj sovranitetit dhe integritetit territorial të Ukrainës brenda kufijve të saj të pranuar ndërkombëtarisht dhe ujrave territoriale. Ne dënojmë me forcë aneksimin ilegal dhe të paligjshëm të Krimesë, të cilën ne nuk e njohim dhe nuk e pranojmë. Ndërtimi i Rosisë dhe hapja e pjesshme e urës së Ngushticës së Kerç përfaqësojnë një tjetër shkelje të sovranitetit dhe integritetit territorial të Ukrainës.

NATO qëndron me Ukrainën dhe do të vazhdojë të ofrojë mbështetje politike dhe praktike për vendin brenda kuadrit të bashkëpunimit tonë të vendosur. NATO do të vazhdojë të monitorojë situatën”.

Mblidhet Komisioni NATO-Ukrainë

NATO: Mbështetje politike dhe praktike për Ukrainën

MSC. MIMOZA GOLIKJA

Pas sulmit ndaj anijeve luftarake ukrainase prej anijeve ruse, më 25 nëntor 2018, në Ukrainë hyri në fuqi për 30 ditë ligji i luftës. Parlamenti në Kiev miratoi dekreten përkatës të presidentit Poroshenko e ndërkohë BE-ja u alarmua. Linjat e telefonit të diplomacisë ndërkombëtare u vunë në alert, sepse konflikti mes Rosisë dhe Ukrainës mund të devijojë në një përshkallëzim të ri ushtarak. E gjithë kjo erdhi për shkak se anijet ruse të mbrojtjes kufitare në ngushticën detare Kerç mes Krimesë dhe Rosisë, që lidh detin e Zi me Detin Azov, qëlluan ndaj anijeve luftarake ukrainase. Pas kësaj anijet ruse i konfiskuan anijet ukrainase dhe i ndaluan ekuipazhet e tyre. E që pas kësaj ngjarjet precipituan. Në reagimin e parë të ashpër, presidenti i Ukrainës Petro Poroshenko të hënën, më 26 nëntor pasdite, u shpreh për “një akt të ri agresioni të armatosur”, ai e vendosi ushtrinë e Ukrainës në gjendje alarmi dhe nënshkroi një dekret për shpalljen e ligjit të luftës për 30 ditë të ardhshme. Parlamenti ukrainas e miratoi dekretin pas një debati që zgjati për shumë orë. Paralelisht Poroshenko thirrri një takim të shteteve të NATO-s me përfaqësuesit ukrainas. Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, Jens Stoltenberg, ritheksoi pak pas takimit parimin e aleancës mbrojtëse për angazhim për ruajtjen e “integritetit territorial dhe pavarësisë” së Ukrainës.

Bisedë telefonike e Sekretarit të Përgjithshëm të NATO-s me Presidentin Poroshenko

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s dhe Presidenti ukrainas Petro Poroshenko biseduan në mëngjesin e datës 26 nëntor 2018 rreth zhvillimeve në Detin Azov dhe Ngushticën Kerç, duke përfshirë ngjarjet e së dielës që përfshinë anijet detare ruse dhe ukrainase. Sekretari i Përgjithshëm shprehu mbështetjen e plotë të NATO-s për integritetin territorial dhe sovranitetin e Ukrainës, duke përfshirë të drejtat e saj të plota të lundrimit në ujërat e saj territoriale sipas ligjit ndërkombëtar. Me kërkesë të Presidentit Poroshenko, Sekretari i Përgjithshëm ra dakord të thërri një takim i jashtëzakonshëm i Komisionit NATO-Ukrainë në nivel Ambasadorësh në Bruksel, pasditen e datës 26 nëntor të ditës së hënë, për të diskutuar situatën aktuale.

NATO do të vazhdojë të monitorojë situatën

Me kërkesë të Presidentit Poroshenko, Sekretari i Përgjithshëm ra dakord dhe u thirr një takim i jashtëzakonshëm i Komisionit NATO-Ukrainë në nivel Ambasadorësh në Bruksel pasditen e së hënës më datën 26 nëntor 2018, për të diskutuar situatën aktuale. Pas takimit të Komisionit NATO-Ukrainë, Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, Jens Stoltenberg doli para medieve e mbajti një

konferencë për shtyp. “Kemi përfunduar vetëm një takim të jashtëzakonshëm të Komisionit NATO-Ukrainë. Aleatët e NATO-s dhe Ukraina diskutuan situatën serioze në Detin e Azov dhe Ngushticën Kerç. Ukraina siguroi aleatët me informacion të detajuar mbi incidentin dje”, njoftoi ai.

“Këtë mëngjes kam pasur një telefonatë me Presidentin Poroshenko i cili kërkoi takimin e Komisionit NATO-Ukrainë. Sepse nën Kartën NATO-Ukrainë, Ukraina mund të kërkojë një takim të tillë nëse ajo percepton një kërcënim të drejtpërdrejtë ndaj integritetit territorial, pavarësisë politike apo sigurisë”, tha për mediet Stoltenberg.

“Dhe në këtë takim të gjithë aleatët shprehën mbështetjen e tyre të plotë për integritetin territorial dhe sovranitetin e Ukrainës. Pra, ne i bëjmë thirrje Rosisë që të sigurojë qasje të papenguar në portet e Ukrainës dhe të lejojë lirinë e lundrimit për Ukrainën në Detin e Azov dhe Ngushticën Kerç. Nuk ka asnjë justifikim për përdorimin e forcës ushtarake kundër anijeve ukrainase dhe personelit detar. Pra, ne i bëjmë thirrje Rosisë që të lirojë menjëherë marinarët dhe anijet e Ukrainës, të cilët i ka konfiskuar dje dhe ne kërkojmë qetësi dhe përmbajtje”, tha Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Stoltenberg.

“Ky incident është një kujtesë se ekziston një luftë në Ukrainë”, nënvizoi ai. “Ajo ka vazhduar për më shumë se 4 vjet.

Pozita e Aleatëve ka qenë e qëndrueshme. Që nga viti 2014, të gjithë aleatët kanë dënuar veprimet agresive të Rosisë në Krime dhe në Ukrainën Lindore”. Duke i bërë thirrje Rosisë, ai theksoi se “Rusia duhet t’i japë fund mbështetjes së saj të grupeve militante dhe t’i tërheqë të gjitha forcat e saj nga territori ukrainas. Aleatët nuk do të njohin aneksimin ilegal dhe të paligjshëm të Krimesë nga Rusia. Militarizimi i vazhdueshëm i Rosisë në Krime, Detin e Zi dhe Detin e Azov, paraqet kërcënime të mëtejshme për pavarësinë e Ukrainës dhe minon stabilitetin e rajonit më gjerë”, tha ai. “NATO vazhdon të ofrojë mbështetje politike dhe praktike për Ukrainën dhe popullin e Ukrainës. Aleatët e NATO-s kanë vendosur sanksione të gjera mbi Rusinë. NATO ka ndërmarrë përf forcimin më të madh të mbrojtjes tonë kolektive në një brez. Pra, Rusia duhet të kuptojë se kjo është pasoja e veprimeve të saj. Ne do të mbetemi në kontakt me qeverinë e Ukrainës për të nënvizuar mbështetjen tonë”, tha Stoltenberg.

“Rusia duhet të kuptojë se veprimet e saj kanë pasojë”

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, Stoltenberg pas deklaratës të bërë para medieve, gjithashtu iu përgjigj edhe pyetjeve që iu drejtuan lidhur me situatën, e sidomos nëse mund të pritej “ndonjë veprim konkret nga ana e NATO-s”, në rast se gjendja do të ishte edhe më e keqe.

“Rusia duhet të kuptojë se veprimet e saj kanë pasojë dhe kjo është arsyeja pse NATO ka reaguar në mënyrë kaq të ashpër kundër veprimeve të Rosisë kundër Ukrainës gjatë disa viteve. Aleatët e NATO-s kanë vendosur sanksione ekonomike”, tha Stoltenberg. NATO gjithashtu “është përgjigjur për shkak të veprimeve kundër Ukrainës” siç kanë qenë “duke aneksuar në mënyrë të paligjshme Krime, duke destabilizuar Ukrainën Lindore. Ne kemi zbatuar përf forcimin më të madh për mbrojtjen tonë kolektive që nga fundi i Luftës së Ftohtë, gjithashtu me më shumë prezencë në pjesën lindore të Aleancës.

Aleatët e NATO-s dhe NATO-ja kanë siguruar mbështetje të fortë politike dhe praktike për Ukrainën. Ne ndihmojmë në modernizimin e forcave të armatosura të Ukrainës; ne japim disa mbështetje për forcat detare të Ukrainës dhe ne po vlerësojmë vazhdimisht se çfarë mund të bëjmë më shumë, për të siguruar mbështetje dhe për të ndihmuar Ukrainën. Ne e bëjmë këtë pjesërisht brenda kornizës së NATO-s, por gjithashtu disa aleatë sigurojnë një mbështetje të drejtpërdrejtë në nivelin bilateral dhe ne e mbështesim dhe inkurajojmë atë. Pra, po ndjekim monitorojmë situatën shumë afër dhe ne vazhdimisht vlerësojmë se çfarë mund të bëjmë më shumë sepse Rusia duhet të kuptojë se veprimet e saj kanë pasojë”, tha Sekretari i Përgjithshëm, i cili ka folur shpesh për sjelljen e padenjë të Rosisë. Mirëpo nga ana tjetër Ukraina, që ka kërkuar këtë takim të jashtëzakonshëm “mund të mendojë se ky është një përshkallëzim” dhe lidhur me se “cili është vlerësimi i NATO-s dhe si ndihen aleatët për këtë,” apo “a është kjo diçka më e madhe se sa kemi parë më parë”, Sekretari i Përgjithshëm tha se “ajo që pamë dje ishte shumë serioze sepse pamë faktin se Rusia përdori forcën ushtarake kundër Ukrainës, në mënyrë të hapur dhe të drejtpërdrejtë. Ne pamë se ata gjuajtën në anijen ukrainase; se ata në fakt kapën anijet dhe personelin dhe, ne kemi parë raporte se disa nga personeli që u konfiskuan ose u kapën, janë plagosur. Pra, kjo po përshkallëzon situatën në rajon dhe konfirmon një natyrë sjelljeje që kemi parë gjatë disa viteve, ku Rusia ilegalisht aneksoi Krime, vazhdoi të destabilizonte Ukrainën Lindore dhe tani po ashtu përdor një forcë ushtarake në një mënyrë shumë të drejtpërdrejtë, në Detin e Azov apo Ngushticën Kerç. Pra, natyrisht, kjo është serioze. Kjo është

arsyeja pse aleatët e NATO-s reagojnë ashtu siç bëjmë. Por në të njëjtën kohë, ne duhet të punojmë për de-përshkallëzim, për qetësi dhe përmbajtje, sepse ne duhet ta shmangim këtë situatë duke dalë jashtë kontrollit dhe duke u bërë edhe më të rrezikshme.

Pra, ne vazhdojmë të jemi të vendosur dhe të fortë, por në të njëjtën kohë i mbështesim të gjitha përpjekjet për të gjetur një zgjidhje politike dhe të negociuar për krizën në dhe rreth Ukrainës. Dhe situata në dhe rreth Ukrainës, duke përfshirë Detin Azov dhe situatën në Detin e Zi, si dhe militarizimin e Krimesë, është ngritur përsëri dhe përsëri në Këshillin NATO-Rusi. Kësaj çështje iu drejtua, pak javë më parë, kur kishim mbledhjen e fundit të Këshillit NATO-Rusi.

Ndërkohë ligji ushtarak është instaluar dukshëm në Ukrainë, lidhur me se cili është “reagimi i NATO-s për këtë”, Stoltenberg tha se “Po, fola këtë mëngjes me Presidentin Poroshenko dhe ai nënvizoi se futja e ligjit ushtarak nuk do të pengojë punën e institucioneve demokratike të Ukrainës dhe nuk do të krijojë asnjë problem për zgjedhjet e ardhshme presidenciale. Për aleatët e NATO-s, kjo sigurisht është e rëndësishme, që Presidenti kaq qartë thotë se ligji ushtarak nuk do të krijojë ndonjë problem për proceset demokratike në Ukrainë”.

Situata në zonën e Detit të Zi tashmë është përkeqësuar dhe duke ditur këtë “ajo se çfarë mund të bëjë NATO për të përforcuar praninë e saj në atë zonë, në rrethanat aktuale”, Sekretari i Përgjithshëm theksoi edhe njëherë se “NATO ka rritur praninë e saj në rajonin e Detit të Zi në tokë, por edhe me policinë ajrore mbi rajonin e Detit të Zi, duke përfshirë Detin e Zi, kemi një prani të rregullt të NATO-s në Detin e Zi, aftësitë detare. Pastaj sigurisht kemi tre shtete bregdetare: Rumania, Turqia dhe Bullgaria; ne kemi dy partnerë shumë të ngushtë: Ukraina dhe Gjeorgjia. Jemi duke punuar me dy partnerët dhe gjithashtu do të takohemi javën e ardhshme, këtu në nivel ministror, me ministrin e Jashtëm Klimkin. Ai do të vijë në NATO dhe do të takohemi me ministrin e jashtëm Klimkin, por edhe me Gjeorgjinë dhe do të diskutojmë gjithashtu çështjet që natyrisht kanë të bëjnë me sigurinë në rajonin e Detit të Zi. NATO ka rritur praninë e saj dhe ne jemi duke bashkëpunuar ngushtë me dy vendet partnere, Ukrainën dhe Gjeorgjinë dhe do të takohemi në nivel ministror javën e ardhshme”, tha Stoltenberg.

KONFERENCA E DIALOGUT MESDHETAR 2018, NË ROMË

Stoltenberg: "Parandalimi është më i mirë se ndërhyrja"

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Jens Stoltenberg ishte në Romë më 22 nëntor, në një vizitë, për të marrë pjesë në Konferencën e Dialogut Mesdhetar të këtij viti, i cili adresoi sfidat e përbashkëta në rajon. Duke folur në një panel me ministrin italian të Mbrojtjes Elisabetta Trenta dhe ministrin e Jashtëm të Irakut Mohamed Ali Alhakim, Sekretari i Përgjithshëm vuri në dukje rolin e NATO-s në luftën kundër terrorizmit dhe theksoi rëndësinë e trajnimit të forcave lokale për të siguruar paqen.

Duke rritur elasticitetin e partnerëve, argumentoi ai, NATO mund të ndërtojë siguri dhe stabilitet. "Parandalimi është më i mirë se ndërhyrja", tha ai. Sekretari i Përgjithshëm vuri në dukje rëndësinë e Misionit të Mbështetjes së Përhershme të NATO-s në Afganistan, misionin e ri trajnues në Irak dhe rritjen e mbështetjes për partnerët. Në margjinat e konferencës, Sekretari i Përgjithshëm u takua me

ministrin italian për Punë të Jashtme dhe Bashkëpunim Ndërkombëtar Enzo Moavero Milanese dhe ministrin e Mbrojtjes Trenta. Sekretari i Përgjithshëm falënderoi të dy ministrat për

kontributet e vlefshme të Italisë në NATO, duke përfshirë Afganistanin dhe Kosovën. Ai vlerësoi gjithashtu rolin e vendit në afrimin e përshtatjes së NATO-s me kërcënimet nga Jug.

Bashkëpunimi NATO-BE

Gjenerallejtnant Jan Broeks (DG-IMS) dhe Drejtori i Përgjithshëm i Shtabit Ushtarak të Bashkimit Evropian (EUMS), gjenerallejtnant Esa Pulkkinen (DGEUMS) u takuan më 26 nëntor për konferencën e dytë vjetore të DG. Fushat e bashkëpunimit dhe diskutimit u përqendruan në propozimet e përbashkëta ushtarake që rrjedhin nga Deklarata e Përbashkët (JD) e vitit 2016 (rikonfirmuar në korrik të këtij viti) me fokus të veçantë në logjistikën, CIS, Zhvillimin e Kapaciteteve dhe fushat gjinore. Konferenca përfundoi pas një Diskutimi të Bazuar në Skenar mbi kërcënimet hibride.

Diskutimet u përqendruan në zbatimin e grupit të përbashkët të propozimeve, siç thuhet në JD mbi bashkëpunimin NATO-BE duke përfshirë përmirësimin e ndërveprimit të CIS, veçanërisht në mundësimin e shkëmbimit të informacionit të klasifikuar dhe konsolidimin e pjesëmarrjes së EUMS në ushtrimin më të madh të ndërveprimit të NATO-s, CËIX 2019. Në fushën e Logjistikës,

fokusi kishte të bënte me bashkëpunimin dhe konsultimin në nivelin e shtabit ushtarak, mobilitetin ushtarak dhe çështjet mjekësore për të siguruar një qasje koherente dhe zhvillimin e sinergjive ndërmjet BE-së dhe NATO-s.

Pjesa e dytë e konferencës ishte e përkushtuar për të hapur diskutime dhe informacione, përfshirë zbatimin e perspektivës së Grave, Paqes dhe Sigurisë dhe Gjinisë në rolin udhëheqës ushtarak. Zyra e Këshilltarit Gjinnor të NATO-s ftoi udhëheqjen për të marrë pjesë në një seminar në pranverë 2019, i cili do të përqendrohet në integrimin e perspektivave gjinore në nivelin strategjik, operativ dhe taktik. Diskutimet u mbajtën gjithashtu mbi EUMS joformale dhe NATO Planin e Bashkëpunimit IMS për Aftësitë e Mbrojtjes dhe zhvillimin dhe funksionimin e Aftësive të Planifikimit dhe Sjelljes Ushtarake të Bashkimit Evropian (MPCC).

Së fundi, u zhvillua një diskutim i bazuar mbi skenarin mbi kërcëni-

min hibrid. Ky është një kërcënim në zhvillim i cili është një shqetësim serioz si për NATO-n dhe BE-në. Debatu ngriti disa pyetje relevante dhe sfiduese të cilat do të ndihmojnë në formësimin e drejtimit të bashkëpunimit të ardhshëm NATO-BE.

Të dy gjeneralët përshëndetën shtabet për punën e vështirë në bërjen e këtyre takimeve një shtyllë të fortë të bashkëpunimit ushtarak NATO-BE në çështjet me interes të përbashkët. Gjenerali Broeks tha se "Agjenda jonë është ambicioze, por ne e njohim njëri-tjetrin mjaft mirë për të eksploruar më shumë opsione për një bashkëpunim më të thellë në çështjet e interesave të përbashkëta". Që nga viti 2013, Konferenca e Drejtorive është mbajtur dy herë në vit me pjesëmarrjen e Drejtorëve të të gjitha Drejtorive të EUMS-së dhe Divizioneve IMS. Ai organizohet nga ana e tij në mjediset e BE-së ose NATO-s. Takimi i ardhshëm do të organizohet nga EUMS në mes të vitit 2019.

VIZITA

Jens Stoltenberg në Komandën e NATO-s në Napoli

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Jens Stoltenberg vizitoi më 23 nëntor 2018, Komandën e Forcave të Përbashkëta Aleate në Napoli. Ai u mirëprit nga admiral James Foggo, komandanti i JFC Naples, dhe u takua me zyrtarë të tjerë të lartë. Sekretari i Përgjithshëm mori pjesë në një ceremoni të dhënies së medaljes përpara se të vizitonte Qendrën Rajonale të NATO-s për Jugun, bazuar në Komandën e Forcave të Përbashkëta.

Stoltenberg u informua për punën e Qendrës dhe u takua me personelin në objekt. Në Samitin e Brukselit në korrik, liderët e NATO-s shpallën plotësisht Qendrën tonë për Jugun. Ajo ndihmon Aleancën që të përmirësojë vetëdijen dhe të kuptuarit e sfidave nga Jug dhe të punojë me partnerët e NATO-s për të luftuar këto sfida përmes ndarjes së informacionit dhe vlerësimeve të kërcënimeve të mundshme. Qendra bashkëpunon me grupe të ndryshme, duke përfshirë organizatat joqeveritare dhe institucionet akademike.

Gjatë vizitës së tij në KPF të Napolit Sekretarit të Përgjithshëm iu dha gjithashtu një përditësim nga komandantët e NATO-s për Ballkanin Perëndimor dhe misionin e ri të trajnimit të NATO-s në Irak.

Gottemoeller në Forumin e Berlinit

Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, Rose Gottemoeller, udhëtoi drejt Berlinit të hënën, më 26 nëntor për të qëndruar edhe të martën, më 27 nëntor 2018. Gjatë vizitës, Gottemoeller u takua me një numër zyrtarësh të lartë nga Ministria e Mbrojtjes dhe Ministria e Punëve të Jashtme, si dhe me anëtarët e Bundestagut.

Më 27 nëntor, Gottemoeller maori pjesë në një panel diskutim në Forumin e Politikës së Jashtme të Berlinit, organizuar nga Fondacioni Körber. Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm ishte në diskutimin me panel të titulluar, "Russia drejt Globalizimit? Perspektivat për Angazhim". Panelistë të tjerë ishin Aleksey Pushkov, Kryetar i Komisionit për Informim dhe Media në Parlamentin e Rusisë, Philip Barton, Zyra e Jashtme dhe Komonuelthit dhe Juri Luik, ministri Estonez i Mbrojtjes.

Kuvajti inauguron misionin diplomatik në NATO

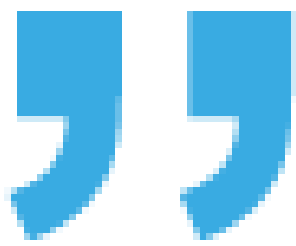
Më 26 nëntor 2018, Kuvajti inauguroi zyrtarisht misionin e tij të parë diplomatik në NATO. Në ceremoninë e inaugurimit të prerjes së shiritit morën pjesë zëvendësministri i Punëve të Jashtme të Kuvajtit Khaled Aljarallah dhe Ndihmësekretari i Përgjithshëm i NATO-s për Çështjet Politike dhe Politikën e Sigurisë, Ambasadori Alejandro Alvargonzález.

Kuvajti është një anëtar shumë aktiv i Iniciativës së Bashkëpunimit të Stambollit të NATO-s. Kuvajti pret Qendrën Rajonale të NATO-s, ICI, e cila u përurua në Kuvajt City më 24 janar 2017. Objektivi i Qendrës Rajonale të NATO-ICI është të përmirësojë kuptimin e përbashkët të sfidave të sigurisë duke krijuar një nivel të ndërveprimit dhe standardizimit që mundëson bashkëpunim më të ngushtë midis NATO-s dhe partnerëve të saj në rajon. Gjatë vitit të tij të parë, janë kryer 14 kurse dhe aktivitete në Qendër, 478 oficerë nga ICI dhe GCC kanë marrë pjesë dhe janë trajnuar dhe 149 instruktorë dhe ekspertë kanë udhëtuar në Qendër për të ofruar kurse.

Stërvitja kryesore e mbrojtjes kibernetike

Stërvitja kryesore e mbrojtjes kibernetike e NATO-s Koalicioni Cyber, një nga më të mëdhatë në botë, filloi të martën më 27 nëntor 2018, në Tartu të Estonisë. Testet ushtrijnë dhe trajnojnë mbrojtësit kibernetikë të gjithë Aleancën në aftësinë e tyre për të mbrojtur rrjetet e NATO-s dhe ato kombëtare. Tani në vitin e njëmbëdhjetë, Koalicioni Cyber përfshin rreth 700 pjesëmarrës nga aleatët, partnerët, industria dhe akademika.

Ushtrimi synon të rrisë koordinimin dhe bashkëpunimin ndërmjet NATO-s dhe aleatëve, të forcojë aftësinë për të mbrojtur hapësirën kibernetike të Aleancës dhe të kryejë operacione ushtarake në domenin kibernetik. Ai gjithashtu do të testojë procedurat e NATO-s dhe kombëtare për ndarjen e informacionit, ndërgjegjësimin e situatës në hapësirën kibernetike dhe vendimmarrjen. Kërcënimet kibernetike ndaj Aleancës po bëhen më të shpeshta, komplekse dhe shkatërruese. Një sulm në internet në një aleat mund të ndikojë te të gjithë ne. Kjo është arsyeja pse forcimi i mbrojtjes kibernetike është një përparësi kryesore për Aleancën dhe ushtrimet si Koalicioni Kibernetik janë thelbësore për ndërtimin e kësaj mbrojtjeje. Në Samitin e NATO-s në korrik 2018, aleatët morën hapat e ardhshëm në forcimin e mbrojtjes në domenin kibernetik, me një Qendër të re të Operacioneve të Kibernetikës dhe aftësinë për t'u tërhequr në aftësitë kibernetike të Aleatëve në misionet dhe operacionet e NATO-s. Këto hapa do të ndihmojnë NATO-në si të fortë në hapësirën kibernetike, si në tokë, në det dhe në ajër.

Ministri Berisha e informoi z. Benko lidhur me kampanjën që Ministria për FSK dhe liderët e saj kanë zhvilluar në qendrat më të mëdha, si në Bruksel, Uashington, Londër, Paris, Romë, Berlin etj, si dhe për vizitat në vendet e rajonit për procesin e tranzicionit të FSK-së, duke i siguruar kështu partnerët për një transparencë të plotë mbi procesin e tranzicionit.

Ministri Berisha në Budapest me homologun Tibor Benko

Gatishmëri për bashkëpunim në fushën e mbrojtjes

Ministri i Forcës së Sigurisë së Kosovës, Rustem Berisha, me ftesë zyrtare të ministrit të Mbrojtjes të Hungarisë, z. Tibor Benko, zhvilloi më 23 nëntor një vizitë zyrtare në Budapest. Ministri Berisha, pasi e falënderoi ministrin Benko për pritjen, ai falënderoi edhe shtetin hungarez për të gjithë kontributin afatgjatë që ka dhënë për lirinë, pavarësinë dhe shtet-ndërtimin e Kosovës, e që po vazhdon ta jep edhe sot për ruajtjen e paqes dhe garantimin e një ambienti të sigurt si pjesë e rëndësishme e KFOR-it. Gjatë takimit të përbashkët, ministri Berisha e informoi ministrin hungarez Tibor Benko me të arriturat e FSK-së, zhvillimin e saj si Forcë profesionale dhe shumetnike, si institucioni me i besuar në vend, me përfaqësim të gjinisë femërore në mbi 8 %, integrim të plotë të komuniteteve si dhe për bashkëpunimin e mirë rajonal dhe ndërkombëtar.

Gjithashtu, ministri i FSK-së e njohu ministrin hungarez edhe për procesin e tranzicionit të FSK-së, ecurinë e procedimit dhe miratimit të draftligjeve të cilat janë në harmoni të plotë me Kushtetutën dhe ligjet e Kosovës: „Procesi i tranzicionit është një proces transparent, gjithëpërfshirës duke u bazuar në procedurat e rregullta parlamentare dhe në diskutime publike me të gjitha komunitetet që jetojnë në Kosovë”.

Ministri Berisha në veçanti e informoi z. Benko lidhur me kampanjën që Ministria për FSK dhe liderët e saj kanë zhvilluar në qendrat më të mëdha, si në Bruksel, Uashington, Londër, Paris, Romë, Berlin etj, si dhe për vizitat në vendet e rajonit për procesin e tranzicionit të FSK-së, duke i siguruar kështu partnerët për një transparencë të plotë mbi procesin e tranzicionit.

Ministri Berisha e rikonfirmoi gatish-

mërinë e Kosovës që me kapacitetet që FSK-ja do t'i ketë me misionin dhe detyrat e reja do t'i kontribuojmë paqes në Kosovë, rajon e me gjerë së bashku me partnerët tanë. Ministri Berisha kërkoi që Ministria e Mbrojtjes së Hungarisë të angazhohet dhe të jap kontributin e saj në këtë drejtim përmes Ekipit Këshillues dhe Ndërlidhës të NATO-s (NALT) për MFSK/FSK-në.

Në fund, ministri Berisha shprehu falënderim të veçantë për ambasadorin aktual hungarez në Kosovë, i cili ka luajtur një rol shumë aktiv dhe miqësor në ndërtimin e raporteve ndërmjet Kosovës dhe Hungarisë.

Nga ana e tij, ministri hungarez i Mbrojtjes Tibor Benko ka përgëzuar ministrin Berisha për arritjet e deritanishme dhe ka konfirmuar gatishmërinë për bashkëpunim dhe thellim të marrëdhënieve ndërmjet dy institucioneve homologe, duke u shprehur se: “për Ministrinë e Mbrojtjes të Hungarisë është me rëndësi dhe me interes siguria dhe paqja në Ballkanin Perëndimor. Ne kemi gatishmërinë që edhe më tutje të jemi prezentë me trupat tanë në Kosovë në kuadër të KFOR-it. Kemi qenë një ndër shtetet e para që kemi njohur pavarësinë e Kosovës dhe po vazhdojmë të kontribuojmë për ruajtjen e paqes dhe sigurisë në Kosovë me një numër prej 400 ushtarësh në KFOR”.

Kazerna “Evropianet e Rinj” në Pomozotin

Forcat e FSK-së trajnohen me ato maqedonase

Në kandër të bashkëpunimit të FSK-së me Forcat e Armatosura të Republikës së Maqedonisë, nga data 4-16 nëntor, në kazermën “Evropianet e Rinj” në Pomozotin, është realizuar trajnimi dyjavor për “Kërkim-Shpëtim Urban”, në të cilin kanë marrë pjesë; 9 pjesëtarë të FSK-së dhe 6 pjesëtarë të Forcave të Armatosura të Maqedonisë.

Komandanti i Komandës së Forcave Tokësore, gjeneral brigade Enver Cikaqi, shprehi konsideratën e tij më të lartë për punën që është duke u bërë në Regjimentin e Mbrojtjes Civile, në veçanti për instruktorët të cilët kanë qenë

bartës të këtij kursi. Gjeneral Cikaqi e vlerësoi lart këtë kurs, i cili siç u shpreh ai është realizuar në gjuhën angleze dhe ka marrë përmasa të një kursi ndërkombëtar. Këshilltari i Zyrës së Kryeministrit për Çështje të Komuniteteve, z. Alastair Livingston, duke ju drejtuar kursantëve tha se „të gjitha këto trajnime dhe përvoja që keni marrë për këto dy javë kanë qenë të fokusuara në aspektin e ndihmës për vendin tuaj “ Ndërsa, drejtori i Qendrës së Trajnimit të K-SH, z. John Doone, pasi falënderoi të pranishmit foli edhe për rëndësinë e trajnimit: “Është hera e parë që ky lloj trajnimi mbahet në gjuhën angleze. Trajnimi ka filluar në ora dy të mëngjesit me aktivitete të ndryshme nga lëmi i kërkim-shpëtim urban. Ju tashmë jeni përgatitur që të intervenoni në fatkeqësi të mundshme të kësaj natyre”.

Ministri Berisha në Konferencën e Halifatit-Kanada

FSK-ja kontribuon për paqen dhe stabilitetin rajonal

NATO. Për fund Ministri Berisha e ftoj mikun kanadez që të vizitojë Kosovën gjatë vitit të ardhshëm me rastin e 20 vjetorit të çlirimit të Kosovës.

Mbështetje e shtetit turk ndaj FSK-së

Ministri Berisha dhe Komandanti Rama në margjinat të Forumit të Sigurisë në Kanada, janë takuar me Ministrin turk të Mbrojtjes z.Hulusi Akar. Ata e informuan Ministrin turk për procesin e tranzicionit të FSK-së dhe kërkuan përkrahjen në këtë rrugëtim, të Turqisë. Të dy vlerësuan lart mbështetjen e deritanishme të shtetit turk ndaj FSK-së, dhe kërkuan që të vazhdohet me këtë qasje. Ministri i Mbrojtjes Akar, siguroj Ministrin Berisha dhe Komandantin Rama se Turqia do të jetë në krah të Kosovës sic ka qenë në vazhdimësi.

Lituanian do të vazhdojë të përkrahë Kosovën

Në margjinat të Forumit të Sigurisë në Halifax të Kanadasë, ministri i FSK-së, Rustem Berisha ka takuar homologun e tij Lituanëz, Raimundas Karoblis, të cilin e ka informuar për procesin e tranzicionit të FSK-së dhe situatën e sigurisë në Kosovë dhe rajon. Ai e siguroj Ministrin e Lituanisë se FSK-ja do të ndërmarrë një tranzicion gradual dhe në harmoni me partnerët ndërkombëtar, ndërkajq do të zhvillohet akoma më shumë si një forcë profesionale, e cila reflekton diversitetin e popullit të Kosovës dhe do të jetë në shërbim të gjithë qytetarëve pa dallime. Ministri Berisha shprehu qëndrimin se FSK-ja dëshiron të jap kontributin e saj, jo vetëm për paqen dhe stabilitetin rajonal por dhe në misionet paqeruajtëse në të ardhmen. Ministri Mbrojtjes Karoblis siguroj se Lituania do të vazhdojë të përkrahë Kosovën, siç ka bërë

deri tani, në kuadër të NATO-së si dhe në aspektin bilateral përmes ofrimit të trajnimeve për oficerët e FSK-së.

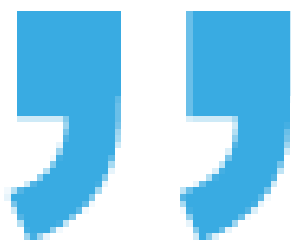
SK-ja do të vazhdojë të mbetet forcë e përkushtuar, gjithëpërfshirëse dhe profesionale

Në Halifax, në margjinat të Forumit Ndërkombëtar të Sigurisë, Ministri i FSK Rustem Berisha dhe Komandanti Gjenerallejtnant Rrahman Rama, kanë zhvilluar një takim të përbashkët me Zëvendëssekretaren e Përgjithshme të NATO-së znj. Rose Gottemoeller. Ata e informuan gjerësisht, Zëvendëssekretaren për tranzicionin e FSK-së si dhe e siguruan atë se FSK-ja do të vazhdojë të mbetet forcë e përkushtuar, gjithëpërfshirëse dhe profesionale, sipas standardeve të NATO-së. Ministri Berisha dhe Komandanti Rama e informuan numrin dy të NATO-së, për sfidat aktuale me të cilat po përballëtohen Forca e Sigurisë, sidomos për qasjen destruktive të Serbisë, për të dekurajuar përmes shantazheve, pjesëtarët e kësaj force nga komuniteti serb. Të dy e siguruan znj. Gottemoeller se FSK-ja nuk do të zmbrapset nga kjo fushatë dekurajimi, përkundrazi do t'u qasen akoma më shumë komunitetit serb për ti siguruar se FSK-ja është dhe do të mbetet forcë e gjithë popullit të Kosovës dhe do të jetë në shërbim të tyre si dhe të paqes dhe stabilitetit në rajon. Nga ana e saj, znj. Gottemoeller, u interesua për marrëdhënien e FSK-së me KFOR-in dhe NATO-në, si dhe riafirmoj qëndrimin e NATO-së, karshi proceseve nëpër të cilat po kalon FSK-ja.

Ministri i Forcës së Sigurisë së Kosovës Rustem Berisha dhe komandanti i FSK-së gjenerallejtnant Rrahman Rama, me ftesë zyrtare nga Forumi Ndërkombëtar i Sigurisë, morën pjesë 17-19 nëntor, në konferencën tre ditore në Halifax të Kanadasë. Në Konferencën për Siguri në Halifax marrin pjesë presidentë shtetesh, kryeministër, ministra dhe shefa të Mbrojtjes nga vende të ndryshme të botës. Komuniteti që takohet në Halifax përfaqëson më shumë se 90 vende me gjithsej 300 pjesëmarrës. Forumi Ndërkombëtar i Sigurisë në Halifax është pranuar gjerësisht nga komuniteti ndërkombëtar si një vend i rëndësishëm i takimeve vjetore, që ka për qëllim forcimin e bashkëpunimit strategjik midis demokracive, i cili ndryshe është i njohur edhe si tubim i udhëheqësve të shteteve demokratike të angazhuar për prosperitetin dhe sigurinë globale. Forumi i Halifaxit është një organizatë e pavarur, jo-fitimprurëse dhe jopartiake, i cili angazhohet për trajtimin e një game të madhe të kërcënimeve të sotme si nga lufta, terrorizmi, sulmet kibernetike dhe bërthamore, ndryshimet klimatike, siguria e resurseve, pandemitë dhe stabiliteti ekonomik.

Kanadaja mbështet Kosovën drejt anëtarësimit në NATO

Ministri i FSK-së, Rustem Berisha, gjatë pjesëmarrjes në Forumin Ndërkombëtar të Sigurisë në Halifax, është takuar me homologun e tij kanadez, Harjit Sajjan të cilin e ka njoftuar për procesin e tranzicionit të FSK-së, të arriturat dhe sfidat e kësaj force. Ministri Berisha e siguroi homologun e tij, se FSK-ja do të vazhdojë të mbetet forcë profesionale, multietnike, gjithëpërfshirëse, në shërbim të gjithë qytetarëve të saj dhe e përkushtuar për paqen dhe stabilitetin rajonal. Ministri Berisha ka falënderuar ministrin Sajjan, për mbështetjen e palëkundur të Kanadasë në dy dekadat e fundit, me theks primar tek ndërhyrja humanitare e NATO-së, pranimin e shtatë mijë refugjatëve nga Kosova në Kanada dhe kontributin e forcave kanadeze në kuadër të KFOR-it. Ministri Sajjan ka shprehur vlerësimin e tij për miqësinë e fortë dhe në rritje të Kanadasë me Kosovën. Ai ka përgëzuar arritjet e FSK-së, sidomos inkuadrimit dhe komuniteteve si dhe përfshirjen e grave në këtë forcë. Ministri Sajjan ofroi përkrahjen e tij për procesin aktual dhe siguroi se Kanadaja do të jap mbështetjen e saj për rrugëtimin e Kosovës drejt anëtarësimit në

Shekerinska në Kabul u takua me kontingjentin maqedonas i cili është pjesë e Komandës për Trajnime, Këshillim dhe Asistencë (KTKA) si dhe me përfaqësuesin më të vjetër kombëtar të Republikës së Maqedonisë, kolonelin Kenan Rahiq. Në takim pjesëtarët e kontingjentit maqedonas prezantuan para ministres aktivitetet e tyre në Afganistan, ndërsa ajo i falënderoi paqeruajtësit maqedonas për profesionalizmin dhe përkushtimin e treguar në detyrë me çka si pjesëtarë të ARM-së.

MINISTJRA SHEKERINSKA NË AFGANISTAN

ARM si një partner i aftë i aleatëve të NATO-s

Ministria e Mbrojtjes Radmilla Shekerinska, më 20 nëntor 2018 ishte në Kabul, Afganistan, për vizitë tek pjesëtarët e kontingjentit maqedonas në misionin e Aleancës së NATO-s për Trajnime, Këshillim dhe Asistencë për Forcat e Armatosura Afgane, „Mbështetje e Vendosur”. Kjo është vizitë e parë e një ministri të Mbrojtjes tek kontingjenti maqedonas në Afganistan nga viti 2013.

Shekerinska në mëngjes në Kabul u takua me kontingjentin maqedonas i cili është pjesë e Komandës për Trajnime, Këshillim dhe Asistencë (KTKA) si dhe me përfaqësuesin më të vjetër kombëtar të Republikës së Maqedonisë, kolonelin Kenan Rahiq. Në takim pjesëtarët e kontingjentit maqedonas prezantuan para ministres aktivitetet e tyre në Afganistan, ndërsa ajo i falënderoi paqeruajtësit maqedonas për profesionalizmin dhe përkushtimin e treguar në detyrë me çka si pjesëtarë të ARM-së janë paraqitur si një partner i përkushtuar dhe i aftë i aleatëve të NATO-s dhe si ambasadorë të cilët në masë të madhe ndihmojnë vendin e tyre të bëhet vendi i 30-të anëtar i barabartë i Aleancës.

Ministria në Kabul u takua edhe me Komandantin e KTKA-së, general brigade Jashar Dilber, ndërsa përmes lidhjes me video-konferencë bisedoi edhe me komandantin e Komandës për Trajnime, Këshillim dhe Asistencë, gjeneral brigade i Gjermanisë Gerhard Ernst Peter Klafus. Ministria u falënderua për mbështetjen për paqeruajtësit maqedonas, ndërsa gjeneralët shprehën mirënjohje për profesionalizmin dhe aftësitë e pjesëtarëve të ARM-së në kryerjen e detyrave, qëllimi kryesor i të cilëve janë trajnimet dhe asistencën për forcat afgane. Shekerinska pati takim edhe me general brigade Husein Kanbur, komandant i aeroportit ndërkombëtar në Kabul, „Hamid Karzai”.

Gjatë qëndrimit ministria është takuar me ushtarët maqedonas të cilët janë përgjegjës për sigurimin e komandës kryesore të misionit „Mbështetje e Vendosur” në Kabul, me komandantin e misionit, gjeneral Austin S. Miller, me përfaqësuesin më të lartë civil të NATO-s, Cornelius Zimmermann dhe ka zhvilluar një takim joformal me paqeruajtësit maqedonas në Kabul. Në Afganistan, bashkë me ministren Shekerinska, për vizitë tek kontingjenti maqedonas ndodheshin edhe zëvendës shefi i Shtabit të Përgjithshëm të ARM-së, Azim Nuredin, si dhe tre deputetë: Frosina Remenski, Trajçe Dimkov dhe Rexhail Ismaili.

Kontributi në misionet ndërkombëtare për mbështetje të paqes është përcaktim strategjik dhe prioritet i lartë i Qeverisë së Republikës së Maqedonisë. Maqedonia është pjesë e misionit të

NATO-s në Afganistan nga viti 2002. Në kuadër të misionit të atëhershëm ISAF, ndërsa nga viti 2015 në kuadër të „Mbështetje e Vendosur”, Armata e Republikës së Maqedonisë ka marrë pjesë me mbi 3.000 pjesëtarë. Aktualisht në „Mbështetje e Vendosur” janë vendosur 49 pjesëtarë të ARM-së, në kuadër të komandës në kryeqytetin

Kabul në bashkëpunim me Forcat e Armatosura të Turqisë, në njësinë për sigurimin e komandës kryesore të misionit në Kabul në bashkëpunim me Forcat e Armatosura të SHBA-së, në ekipin për këshillim, dhe asistencë në komandën Veri nën kontingjentin gjerman dhe në kuadër të kontributit SHBA – Karta e Adriatikut.

Zgjerim i marrëdhënieve ushtarake me Greqinë

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm Major Vasco Gjurginovski pasur një takim të rregullt me atasheut ushtarak të Republikës së Greqisë akredituar në Maqedoni, gjeneral brigade George Kalogianis. Në takim u diskutua ishte vlerësuar pozitivisht nivelin e arritur e bashkëpunimit të tanishëm ushtarak, duke theksuar rëndësinë e bashkëpunimit të mirë bilateral në fushën e mbrojtjes për të gjithë rajonin.

Mundësitë për përmirësimin e mëtejshëm të marrëdhënieve ekzistuese, zgjerimin dhe identifikimin e formave të reja të bashkëpunimit ushtarak dypalësh mes Ushtrisë dhe Forcat e Armatosura të Greqisë, ishin pjesë takimit të zhvilluar. Gjeneral Gjurginovski i cili mori pjesë në konferencën ndërkombëtare për sigurinë dhe menaxhimin e krizës, të mbajtur kohët e fundit në Athinë, mes të tjerash, shprehu mirënjohjen për organizimin e saj të suksesshëm.

SHEKERINSKA - ZIMMERMANN:

Kontributi maqedonas në Afganistan është shumë i vlerësuar

Ministria Shekerinska vazhdoi vizitën e saj tek kontingjenti maqedonas në misionin „Mbështetje e Vendosur” në Afganistan duke vizituar paqeruajtësit maqedonas të cilët janë përgjegjës për sigurinë e komandës kryesore të këtij misioni, të vendosur në Kabul.

„Shkathësitë tuaja, aftësitë tuaja dhe shembulli që kolegët tuaj deri tani e kanë dhënë si ju tani, është arsyeja pse kontingjenti maqedonas në komandën kryesore është përgjegjës për këtë detyrë të vështirë dhe të përgjegjshme-sigurinë e komandës”, porosi ministria Shekerinska paqeruajtësit maqedonas të vendosur në komandën kryesore të misionit „Mbështetje e Vendosur”.

Shekerinska shtoi se Maqedonia dhe ARM-ja janë krenarë për paqeruajtësit e tyre dhe se në fund të ndërimit presim të gjithë të ktheheni të shëndetshëm dhe të gjallë e më të pasur për një përvojë të re të madhe në Maqedoni. Ajo tha se vendin nga ku u larguan disa muaj më parë po ecën në drejtimin e duhur, procesin e ratifikimit të protokollit të pranimit në NATO. „Maqedonia do të jetë në tryezën në të cilën NATO merr vendimet, besoj se merita më dhe kontributi më i madh është i juaji,” tha ministria.

Në komandën e misionit, Shekerinska pati takime me Komandantin e „Mbështetjes së Vendosur”,

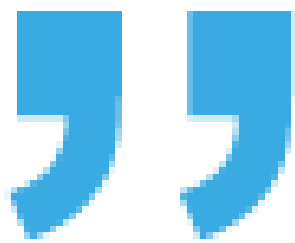

gjeneralin amerikan Austin Scott Miller dhe përfaqësuesin e lartë civil të NATO-s në Afganistan, Cornelius Zimmermann.

„Maqedonia është e përkushtuar në krijimin e vlerave demokratike në nivel global dhe për këtë arsye ne do të vazhdojmë të mbështesim përpjekjet e NATO-s për një jetë më të mirë të qytetarëve të Afganistanit”, tha ministria në takim. Ajo shtoi se rritja e kontingjentit maqedonas në „Mbështetjen e Vendosur” me 20% këtë vit është dëshmi e angazhimit të qeverisë për të kontribuar në mbështetjen e paqes. „Aleanca e NATO-s e njohu këtë angazhim, si dhe politikën e reja në Maqedoni dhe në Samitin në Bruksel e ftoi vendin tonë të jetë shteti i tridhjetë anëtar”, tha Shek-

erinska. Paralelisht me forcimin e vlerave demokratike, sundimit të ligjit dhe lirive në Maqedoni, zhvillimi i Armatës së Republikës së Maqedonisë është intensivisht i përfshirë, shtoi ministria dhe informoi për rritjen e buxhetit të mbrojtjes dhe obligimin e ndërmarrë për rritjen e tij në vazhdimësi deri në 2% të prodhimit të brendshëm bruto. Gjenerali Miller falënderoi për pjesëmarrjen e trupave maqedonas në misionet e NATO-s në Afganistan dhe theksoi se paqeruajtësit e ARM-së janë ushtarë të guximshëm, të vendosur dhe profesionistë që qëndrojnë pranë të gjithë aleatëve. ARM ka treguar se ka kapacitet të jetë një ushtri e një vendi anëtar të NATO-s, tha Miller. Përfaqësuesi i lartë civil i NATO-s, Zimmermann tha se kontributi i paqeruajtësve maqedonas në Afganistan është shumë i vlerësuar dhe shprehu shpresë se Maqedonia do të bashkohet me Aleancën si vend i 30-të anëtar i saj.

Si pjesë e vizitës së tij të parë në Afganistan si ministere e Mbrojtjes, Shekerinska në komandën në Kabul u takua me komandantin turk, gjeneral brigade Jashar Dilber, pati një takim video-konferencë me komandantin e komandës së Veriut, gjenerali gjerman i brigadës Gerhard Ernst Peter Klafus dhe në komandën e misionit „Mbështetje e Vendosur” u takua me komandantin e misionit, gjeneralin amerikan Austin Scott Miller.

Duke folur për modernizimin e ushtrisë, Boskovic kujtoi Forcat Ajrore të Malit të Zi u paisën vitin që kaloi me tre helikopterë të mesëm 412 Bell- PE dhe të dy lloje të tjera EPI, etj. Edhe Forcat Detare u paisën me anijen patrullë RTOP 405, i cili do të përmirësojë kapacitetin e Marinës. Një tregues tjetër është paisja me uniforms për Ushtrinë e Malit të Zi, apo gjashtë automjete të cilat ishin dhuratë nga gjermania me vlerë mbi dy milionë euro, etj.

Ministri Boskoviç

Bilanc pozitiv për ministrinë dhe forcat ushtarake malazeze

Dy vitet e fundit, sidomos të fundit, kanë qenë me rëndësi të madhe për projektet zhvillimore të Ministrisë së Mbrojtjes, si dhe reformimin dhe modernizimin e Ushtrisë së Malit të Zi. Ministri i Mbrojtjes, z.Predrag Boskovic, më 23 nëntor, gjatë prezantimit të rezultateve të punës dhe planeve të ardhshme të Ministrisë së Mbrojtjes dhe Ushtrisë së Malit të Zi.

Prezantimi, i cili u quajt “Makinë me ushtrinë,” u organizua në ambjentet e Forcave Ajrore të Ushtrisë së Malit të Zi, para përfaqësuesve të shumta të medias, ku ishin edhe dy helikopterë Bell 412, anëtarë të kabinetit të ministrit dhe 59 ushtarë të rinj.

Ministri në fillim ka referuar strukturës së re organizative-formimin e Ushtrisë së Malit të Zi, strukture e cila pak ditë më parë u miratua nga Qeveria, sipas të cilit ushtria e Malit të Zi ka 2,368 pjeshtarë në kohë paqeje, dhe 5,159 pjeshtarë në kohën e luftës. Ai theksoi se vëmendja e Ministrisë dhe Ushtrisë është drejtuar në mënyrë specifike ndaj strukturës së shtrirjes së nevojave ushtarake të vendit dhe madhësisë së saj, që nënkupton një përtëritje të konsiderueshme të stafit.

Duke folur për modernizimin e ushtrisë, Boskovic kujtoi Forcat Ajrore të Malit të Zi u paisën vitin që kaloi me tre helikopterë të mesëm 412 Bell- PE dhe të dy lloje të tjera EPI, etj. Edhe Forcat Detare u paisën me anijen patrullë RTOP 405, i cili do të përmirësojë kapacitetin e Marinës. Një tregues tjetër është paisja me uniforms për Ushtrinë e Malit të Zi, apo gjashtë automjete të cilat ishin dhuratë nga gjermania me vlerë mbi dy milionë euro, etj.

Boshkoviç tha se “si pjesë e arritjeve të Ushtrisë së Malit të Zi, është edhe përfundimi pas shumë vitesh i anijes shkollë “Jadran”, e cila sot është me të vërtetë krenaria e jo vetëm të marinës dhe të Ushtrisë së Malit të Zi, por e të gjithë vendit.

Ministri kujtoi se hapësira ajrore e Malit të Zi tashmë është në mbrojtje nga misioni “Policimit Air” i NATO-s. Duke folur për kontributin e Malit të Zi në ruajtjen e paqes dhe stabilitetit ndërkombëtar, Ministri kujtoi përfshirjen e vazhdueshme në disa misione ndërkombëtare, dhe kohët e fundit u bashkua me aleatët në misionin e KFOR-it në Kosovë.

Ai theksoi se ushtarët malazezë morën pjesë në periudhën e mëparshme në mbi 34 stërvitje ndërkombëtare, ndër të cilat më e rëndësishmja është stërvitja përfunduar kohët e fundit NATO-s që u mbajt në Norvegji, “Trident 2018”. Boshkoviç deklaroi se së shpejti forcat malazeze do të jenë me prani në Letoni (PEF).

Ministri tha se një vëmendje e veçantë do t'i kushtojë Ministria zgjidhjes së statusit social të të punësuarve në Ministri dhe në ushtri, dhe se për këtë qëllim, sidomos për strehimin ku aktualisht 600 mijë euro do të shpenzohen për këtë qëllim. Ai rikujtoi se në Rso-

jevici dhe Danilovgrad, po ndërtohen ndërtesa të reja banimi, me investim 5 milionë, ku afati i përfundimit është mesi i viti 2020.

Boshkoviç gjithashtu vuri në dukje reduktim e ndjeshëm të numrit të gjyqeve nga të punësuarit në ushtri kundër

Ministrisë së Mbrojtjes, dhe theksoi se këtë vit u paguan rreth 1,4 milionë euro më pak, në krahasim me vitin e kaluar.

Si pjesë e projekteve të ardhshme, ministri përmendi pajisjen e njësisë të ushtrisë, planet për vlerësimin e zonës së kazermës “Marko Miljanov Popović”

në Masline, formimin e një qendre rajonale për luftën malore, trajnimin ushtarak në kazemat Sinjajevini “Miljan Vukov Vešović” në Andrijevicë, zhvendosjen e qendrës VVCG në Berane dhe Nikshiq, dhe blerjen e radarëve për kontrollin e hapësirës ajrore.

Boskovic tha se Ministria do t'i kushtojë vemendje sulmeve kibernetike dhe inteligjencës ushtarake, bursave për profesione të parashikuara civile, përgatitjen e strategjive dhe ligjeve, si dhe një përtëritje të përgjithshme të personelit.

Së fundi, Boskovic tha se janë krijuar të gjitha parakushtet financiare dhe rregullatore për krijimin e një sistemi të shërbimit ushtarak vullnetar dhe sistemin e forcave rezervë. Ky është një projekt i rëndësishëm që duhet të vijë në jetë që nga fillimi i vitit të ardhshëm. Përveç kësaj, janë krijuar kushtet për krijimin e një bazë të dhënash qendrore të popullsisë, për të vendosur të dhënat e rekrutëve për të plotësuar forcën rezervë të ushtrisë. Pjesëmarrësit ndoqën dokumentarin premierë edukativ “Forca jonë, Ushtria e Malit të Zi”. Për një pjesë të madhe të mediave, atëherë le këmbanat e organizuara mbi Liqenin e Shkodrës dhe bregdetin malazez.

BOSHKOVIÇ PËR USHTRINË:

2.368 pjeshtarë në kohë paqeje dhe 5.159 pjeshtarë në kohë lufte

“Sipas strukturës së re organizative formative, ushtria malazeze do ketë 2.368 pjeshtarë në kohë paqeje dhe 5.159 pjeshtarë në kohë lufte”, tha ministri i Mbrojtjes Boshkoviç, në sesionin qeveritar në të cilin u miratua vendimi “Mbi organizimin, strukturën dhe madhësia e Ushtrisë së Malit të Zi”. Ministri vuri në dukje se vendimi “Mbi organizimin, strukturën dhe madhësia e Ushtrisë së Malit të Zi” u hartua nga Ministria e Mbrojtjes dhe Shtabi i Përgjithshëm në përputhje me nevojat e shtetit dhe sistemin kolektiv të sigurisë.

“Ne kemi një dokument cilësor që do të jetë baza për përcaktimin e mëvonshëm të njësisë territoriale të Ushtrisë së Malit të Zi”, tha ministri. “Në këtë mënyrë, ne zgjerojmë dhe vendosim ushtrinë ku ka nevojë për kapacitete e saj. Nga ana tjetër, ne po përpiqemi të kthejmë ushtrinë në vendin ku tradicionalisht i përket”, tha Boshkovic.

Ai shtoi se është fjala për përmbushjen e objektivit të vendosur dy vjet më parë, kur u formua qeveria-për të bërë ushtrinë në përputhje me nevojat e shtetit dhe interesat e saj kombëtare,

por edhe duke marrë parasysh faktin se Mali i Zi është antari i 29 i NATO-s.

“Në përputhje me dokumentet strategjike të cilat janë të miratuara dhe që do miratohen në periudhën deri në mes të vitit të ardhshëm, ne do

të krijojmë mundësinë që ushtria ende të rinovohet në mënyrë të konsiderueshme, pa marrë parasysh se çfarë kemi arritur në 15 muajt e fundit, ku me të vërtetë kemi bërë shumë në këtë drejtim”, tha ministri, duke theksuar rëndësinë e modernizimit të saj.

“Lockheed Martin” ka nisur punën

NASA nis ndërtimin e “Birit të Konkordit”

“Lockheed Martin” ka nisur më 20 nëntor punën për ndërtimin e një avioni që do të quhet “Biri i Konkordit”. Ky avion, sipas kompanisë së famshme, i afrohet një hap më shumë fluturimit supersonik për udhëtarë.

Sipas ndërtuesve, modeli i stërgjatur i trupit është kyç për të arritur një udhëtim me shpejtësi të lartë dhe pa zhurmën e papërballueshme. Avionët e tjerë supersonikë krijojnë atë që quhet “sonic boom”, një shpërthim zanor që e pengon këtë lloj fluturimi për udhëtarë.

I quajtur “Biri i Konkordit”, ky avion i ndërtuar nga NASA do të fluturojë për herë të parë në vitin 2021.

NASA zgjedh një krater në Mars për uljen e anijeve kozmike

Agjencia Hapësinore e SHBA-së, NASA, ka gjetur një vend të përshtatshëm uljeje për misionin Mars 2020 që do të fillojë në korrik 2020, bëri të ditur agjencia.

“NASA ka zgjedhur një krater si një vend uljeje për misionin e saj “Rover Mars 2020” pas një kërkimi pesëvjeçar”, tha agjencia hapësinore.

“Krateri ka një terren gjeologjikisht të pasur, e cila është e përkryer për të analizuar sipërfaqen e planetit”, shtoi ajo. Shkencëtarët dyshojnë nëse “Rover Mars” deri në vitin 2020 do të jetë në gjendje për të zbuluar shenja të jetës mikrobike apo morfologjisë brenda kraterit.

Kozmonautët rusë do të shkelin në hënë në fillim të 2030

Kozmonautët rusë do të shkelin në hënë për herë të parë në fillim të viteve 2030, si pjesë e një projekti ambicioz për të ngritur një bazë. Ulje do të paraprihet nga një nisje e një moduli hënor pa pilot, i cili mund të japë komponentët e parë që nevojiten për bazën e ardhshme.

Misioni rus në hënë do të zgjasë për 14 ditë, sipas udhërrëfyesit, i cili u prezantua nga projektuesi i kreut të korporatës Energia,

Evgeni Mikrin, raporton RT.

Një stacion hapësinor rus, i ndërtuar në orbitën hënor, mund të përdoret për të ndihmuar në sjelljen e kozmonautëve në sipërfaqe. Më parë në nëntor, Dmitri Rogozin, kreu i agjencisë ruse Roscosmos, tha se vendi planifikon të fillojë ndërtimin e një baze në Hënë pas vitit 2025, me projektin që tejkalon programin amerikan ‘Apollo’ të viteve 1960 dhe 1970.

NASA bën testime shpërthimi sonik pranë Gjirit të Meksikës

Agjencia Amerikane për Aviacion dhe Kërkim (NASA) është duke zhvilluar teste shpërthimi sonik në afërsi të Gjirit të Meksikës, sipas shtypit vendas. Gazeta “Houston Chronicle” shkruan se NASA ka filluar projektin dyjavor në lidhje me fluturime kërkimore supersonike në afërsi të Galvestonit, ndërsa ka zhvilluar fluturime të F/A-18 që është në fazë testimi për të matur reagimin e publikut. NASA në rajon ka punuar me 500 vullnetarë për të regjistruar shpërthimet sonike të krijuara në rajon nga F/A-18. Të dhënat rreth reagimeve për shpërthimet sonike do t’i shpërndajë Zyra Federale e Aviacionit. Zyra Federale e Aviacionit më parë kishte ndaluar fluturimet supersonike për shkak të ndikimeve ndaj popullatës dhe infrastrukturës.

Agjencia Hapësinore Evropiane prezanton satelitin meteorologjik

Agjencia Hapësinore Evropiane (ESA), ka dërguar në orbitë satelitin meteorologjik të prodhuar nga pjesët e 10 viteve më parë.

Sipas lajmit të space.com, sateliti MetOp-C që do të vëzhgojë ndryshimet klimatike dhe përmirësojë parashikimet e motit duke u rrotulluar rreth tokës, është lançuar drejt orbitës me raketën Soyuz të furnizuar nga kompania

Arianespace nga Guajana Franceze. MetOp-C e cila është prodhuar në të njëjtën kohë me satelitetë e ngjashëm të lançuar më parë ishte në pritje në depo. Satelitetë MetOp A dhe B ishin lançuar në vitin 2006 dhe 2012.

Sonda amerikane “Dawn” përfundon misionin 11-vjeçar në Hapësirë

Dawn, sonda e NASA-s e cila eksploroj dy objektet më të mëdha në rripin e asteroideve, nuk është më në aktivitet pas njëmbëdhjetë vitesh në hapësirë, njoftuan para pak kohësh drejtuesit e misionit.

Shkencëtarët ishin në dijeni të faktit rreth një muaj më parë. “Dawn” po i mbaronte karburanti, hidrazinë, e cila mbante antenën e anijes kozmike drejt Tokës dhe e ndihmonte në orientimin e paneleve të saj diellore drejt Diellit për tu rikarikuar.

Më pas sonda humbi komunikimet e planifikuara me NASA-n, dhe agjencia amerikane e hapësirës e deklaroi zyrtarisht atë të fikur. Fakti që suporti i targës së makinës time njofton se automjeti im tjetër është në rripin kryesor të asteroideve “tregon se sa krenar ndihem për Dawn”, pohoi drejtori i misionit, Marc Rayman.

PROF. ASOC. DR. BERNARD ZOTAJ

Tropoja ju përgjegj kushtrimit për luftë

Malësia e Tropojës dhe populli i saj, duke ndjekur me besnikëri traditat patriotike të të parëve, dhe në mënyrë të veçantë të plakut të maleve patriotit Bajram Curri, u ngrit i gjithë në këmbë dhe ju përgjegj kushtrimit për luftë kundër pushtuesve fashistë. Kështu, me fillimin e vitit 1942, në mjaft fshatra të zonës kishin nisur veprimtarinë luftarake ilegale të parë. Ndërsa në muajin prill të vitit 1942 këta ilegalë krijuan njësitin e parë luftarak të zonës. Fillimish ky njësit bëri një punë të kujdesshme me fshatarët e të gjithë malësisë për ngritjen dhe pjesëmarrjen e tyre për të luftuar kundër pushtuesve fashistë. Një punë të kujdesshme bënë anëtarët luftarak të njësitit me të gjithë malësorët, si dhe me drejtuesit e bajoraqeve për luftë të vendosur kundër fashistëve italianë dhe milicisë, për të mos dërguar djem ushtarë në shërbim të tyre. Në këtë drejtim njësitit luftarak arriti suksese në lëvizjen që tashmë ishte zgjeruar në të gjithë malësinë e Tropojës.

Fashistët italianë duke parë se luftëtarët e njësitit po bëheshin pengesë për realizimin e qëllimeve të tyre, nisën nga masat për azgjësimin e tyre. Prej tyre filloi ndjekja dhe organizimi i pritave për luftëtarët e lirisë. Në gusht të vitit 1942 ra në përpjekje luftëtari i njësitit Hysen Paci. Rënia e tij në luftë kundra pushtuesëve bëri që radhët e njësitit të shtohen me mjaft luftëtarë të tjerë nga të gjitha krahinat. Në tetor të vitit 1942 njësitit shkatërroi teleferikun e minierës së Kamit, ndërsa më 28 nëntor, në kuadrin e 30 vjetorit të shpalljes së Pavarësisë ndërpreu linjën telegrafike në rajonin Qafë e Luzhës. Lufta në malësinë e Tropojës po rritej gjithnjë e më tepër, krahas zhvillimit të luftës së organizuar në të gjitha krahinat e tjera të Shqipërisë.

Bashkëpunim me luftëtarët e Kosovës

Fillimi i vitit 1943, luftëtarët e malësisë së Tropojës, u ngritë gjerësisht në luftë kundër pushtuesve fashistë dhe çetnikëve, duke bashkëpunuar edhe me luftëtarët e Kosovës dhe të Rrafshit të Dukagjinit. Luftëtarët e njësitit kishin fituar një përvojë luftarake dhe ishin vazhdimisht në lëvizje, duke shkuar fshat më fshat për mobilizimin e fshatarëve dhe të t'i bërë rezistencë e goditur armikun në të gjitha drejtimet e duhur. Në ditët e para të shkurtit 1943, luftëtarët e Malësisë dhe disa luftëtarë nga Gjakova zhvilluar një aksion luftarak në afërsi të Rostovicës.

Ndërsa më 15 mars 1943, luftëtarët e malësisë të Tropojës, me pjesëmarrjen edhe të mjaft malësorëve, duke bashkëpunuar me luftëtarët kosovarë, u ndeshën me luftim kundër kundër forcave fashiste italiane në qafën e Mughlës, në Shumrije. Në këtë luftim fash-

istët lanë mjaft 30 të vranë dhe u zunë shumë materiale dhe teknike luftarake. Në malësinë e Tropojës u formua Çeta e Malësisë në mars të vitit 1943. Kjo çetë në muajin maj të vitit 1943 u riorganizua në Sylbicë të Bytycit duke ju vendosur emri i luftëtarit të madh të maleve dhe të Dragobisë, Bajram Curri. Luftëtarët e çetës “Bajram Curri” më 9 shtator 1943, me pjesëmarrjen e mjaft forcave të fshatrave të malësisë së Tropojës dhe të Hasit, zhvilluan një aksion të ashpër kundër forcave fashiste italiane, milicëve, bashkëpunëtorëve të tyre që ishin vendosur në qytetin e Gjakovës. Në këtë aksion fashistët dhe bashkëpunëtorët e tyre pësuan humbje të ndjeshme. Edhe luftëtarët e çetës dhe nga forcat vullnetare të Malësisë patën të vranë dhe të plagosur.

Çeta “Bajram Curri” u bë battalion

Pas këtij aksioni që bëri jehonë luftëtarët e çetës “Bajram Curri”, në mes të vështirësive kaluan nga Gjakova nëpër fshatrat e zonës dhe mbritën në Plavë e Guci. Këtu zhvilluan konferenca me popullin për organizimin dhe zhvillimin e Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare dhe të vëllazërimit e të bashkëpunimit me popullin e Malit të Zi, për luftë kundër fashizmit. Puna sqaruese e çetës me popullin e zonës ndihmoi në ngritjen e këshillave nacionalçlirimtare në disa fshatra të këtyre krahinave.

Çeta e zgjeroi veprimtarinë e saj në Plavë e Guci, ashtu si dhe në malësinë e Tropojës, duke rritur numrin e luftëtarëve të saj. Kështu më 8 nëntor 1943 formohet batalioni “Bajram Curri”. Ditë më pas batalioni u takuan në rrethet e Plavës e Gucisë dhe me forcat e batalionit “Perlat Rexhepi” të Shkodrës, të cilët kishin ardhur me urdhër të Shtabit të Përgjithshëm të Ushtrisë Nacionalçlirimtare Shqiptare për të çliruar Plavën e Gucinë.

Në pragun e dimrit të vitit 1943-1944 nazistët gjermanë dhe çetnikët, të ndikuar nga rritja dhe zhvillimi i numrit të luftëtarëve në zonë, po organizoheshin për të sulmuar dhe shpartalluar pjesë-pjesë luftëtarët e të dy batalioneve, që zhvillonin veprimtari

në malësi të Tropojës. Nga bashkimi i dy batalioneve u krijua aradha (grupi) “Bajram Curri” e “Perlat Rexhepi” me komandant Sadik Bekteshi. Forcat e batalioneve organizuan dhe kryen mjaft aksione rreth zonës së lirë, zhvilluan konferenca sqaruese me popullin dhe ngritën mjaft këshilla nacionalçlirimtare në fshtara. Kështu, si rezultat i kësaj punës sqaruese, malësorët u mobilizuan dhe nga fundi i nëntorit krijua batalionin e ri të Malësisë dhe e quajtën “Rinia”.

Konferenca e Bujanit dhe luftimet e batalionit

Në Malësinë e Tropojës u krijua një zonë e lirë dhe mjaft e gjerë, e cila u dha mundësinë përfaqësuesve të popullit të Kosovës dhe Rrafshit të Dukagjinit të mblihdhen prej datës 31 dhjetor 1943

deri më 2 janar 1944 në Konferencën e tyre Nacionalçlirimtare. Kjo Konferencë e rëndësishme përcaktoi detyrat parësore dhe ato të së ardhmes të popullit kosovar.

Rezolucionin i Konferencës shprehej se “Kosova e Rrafshi i Dukagjinit është një krahinë e banueme me shumicë nga populli shqiptar, i cili, si gjithmonë, ashtu edhe sot dëshëron me u bashkue me Shqipërinë. Prandaj e ndjejmë për detyrë me i tregue rrugën e drejtë që duhet me ndjekë populli shqiptar për me realizue aspiratat e veta. Rruga e vetme, pra, që populli shqiptar i Kosovës dhe i Rrafshit të Dukagjinit të bashkohet me Shqipërinë asht’ lufta e përbashkët me popujt e tjerë të Jugosllavisë kundër okupatorit nazist gjakësuer e rrogatëve të tij, sepse kjo

asht e vetmja rrugë për me fitue lirinë, në të cilën të gjithë popujt, pra edhe populli shqiptar, do të kenë mundësi me vetvendosë mbi fatin e tyre me të drejtën e vetvendosjes deri në shkëputje”.

Në vazhdimin e operacionit të Dimrit të zhvilluar në mjaft krahina të tjera të Shqipërisë, më 14 shkurt 1944, rreth 4.000 nazistë dhe çetnikë sulmuan në befasi forcat partizane në rrethin e Tropojës. Luftëtarët ishin të vendosur në afërsi të katundit Degë dhe pjesa tjetër në malin e Dobrejt e në katundin Gri. Partizanët e batalioneve “Bajram Curri” dhe “Perlat Rexhepi” e filluan dhe e zhvilluan luftën të rrethuar në këtë zonë të pakalueshme nga bora e madhe dhe dimri i egër i vitit 1944. Luftime të ashpra u zhvilluan në qafën e Gashit, në Bujan, në Degë e në Gri. Në këto luftime nga ana e pushtuesit pati

Br. V S, së bashku me forcat e batalionit “Perlat Rexhepi”, organizuan dhe bënë një pritë të madhe gjatë rrugës Kukës-Prizren, në rajonin Kulla e Lumës, tek Hani i Laçit. Në këtë pritë u luftua kundër një autokollone me rreth 100 maquina, të shoqëruara edhe me autobllinda. Pothuaj se u shkatëruua e gjithë kollona, ku u dogjën rreth 40 maquina, shumë të tjera u prishën dhe pati edhe nazistë të vranë. Më tej forcat e batalioneve partizane zhvilluan luftime edhe kundër forcave mercenare që lëviznin nga Dibra në drejtim të Kukësit. Në këto luftime ranë disa partizanë ku midis tyre edhe luftëtari, heroi i popullit Hajdar Dushi. Nga fundi i muajt shtator 1944 batalionit “Perlat Rexhepi” largohet nga Malësia dhe përqëndrohte në zonën e Shkodrës. Më 16 tetor 1944, batalioni “Bajram Curri” dhe forca të Br. III S morën pjesë në luftime për çlirimin e Tropojës.

Batalioni që u bë brigadë partizane

Ndërsa më 6 nëntor 1944, forcat partizane të Malësisë së bashku me forcat territoriale, bënë të mundur krijimin e Br. XXV S, e cila menjëherë u inkuadrua në radhët e Div. V Sulmues. Ky Divizion i UNÇSH mori pjesë në luftimet që zhvilluan forcat tona në tokat e Jugosllavisë, për shpartallimin e plotë të nazistëve gjermanë dhe bashkëpunëtorëve të tyre. Brigada u mblodh në Astë-Tropojë, ku bënë pjesë rreth 900 luftëtarë të batalioneve “Bajram Curri”, “Rinia”, të Malësisë së Gjakovës dhe të Hasit. Komandant i brigadës u caktua Veli Doçi, zëvendëskomandant Çelo Arrëza, komisar Nuri Arapi, zëvendëskomisar Spiro Pano, përgjegjës rinie Jovan Antoni dhe intendent Maxhun Nimani.

Veprimet e para luftarake kjo brigadë i zhvilloi në Plavë e Guci. Më tej, brigada shkoi në ndihmë të Br. VI S e cila po zhvillonte luftime kundër forcave të ushtrisë hitleriane e reaksionit në Nikaj-Mertur, Theth, Shalë e Shoshë. Ndërsa më 3 dhjetor 1944, brigada u përqëndrua në Ferizaj dhe i shkoi në ndihmë Br. II Jugosllave të Kosmetit. Kjo ishte e rrethuar në Ferizaj nga forca të shumta armike. Pas disa orë luftimesh, Br. XXV S i shpartalloi armiqtë dhe e shpëtoi Br. II të Kosmetit nga shpartallimi dhe asgjësimi i sigurtë.

Bashkë me forcat e tjera të Div V S, Br. XXV S luftoi në Sanxhak, duke zhvilluar beteja të ashpra kundër forcave nazistëve gjermanë. Luftëtarët e brigadës, pas 12 ditë luftimesh të pandërprera kundër nazistëve gjermanë në qytetit Priepolje, e çliroi atë. Pas këtij luftimi të fundit në tokat e Jugosllavisë, brigada u kthye në Kosovë dhe prej andej në Tiranë.

Gjatë luftimeve për çlirimin e Atdheut, si dhe në tokat e Jugosllavisë ranë në fushën e nderit 53 partizanë të Br. XXV S. Kanë kaluar vite nga ajo kohë dhe veteranë e pasardhës të tyre i kujtojnë dhe nderojnë këto data historike, sepse ndjehen krenarë dhe të vlerësuar që u rreshtuan në ballë të rezistencës antifashiste, për çlirimin e vendit nga pushtuesit e huaj.

PROF. ASOC. DR. BERNARD ZOTAJ

Gjetje e zgjuar e shqiptarëve

Në nëntorin e vitit 1905, me nismën e Bajo Topullit, ishte krijuar Komiteti i Fshehtë “Për lirinë e Shqipërisë”. Qëllimi i këtij komiteti ishte puna për ngritjen e ndërgjegjes kombëtare. Me idenë absolute se liria nuk mund të pritej, por të kërkohej, Bajo Topulli gjykoi se kishte ardhur momenti që perandoria osmane të detyrohej që edhe me forcën e armëve të pranonte vullnetin e popullit shqiptar. Në janar 1906 krijoi të parë çetë patriotike në Jug. Në këtë çetë, Çerçiz Topulli, vëllai i tij, ishte luftëtar i më i shquar dhe më aktiv. Për të përçarur këtë frymë, çeta patriotike e Bajo Topullit fillojë të lëvizte në të gjithë territorin e Jugut të Shqipërisë. Rezultati i kësaj punë ishte dalja në skenë e mjaft çetave patriotike të Sali Butkës, Qamil Panariti, Spiro Ballkamenit, Themistokli Gërmenjit, Muharrem Rushitit, Demo Eminut etj. Pjesëmarrja e luftëtarëve të lirisë si Çerçiz Topulli, Mihal Grameno dhe Bajo Topulli në Kongresin e Manastirit ishte një gjetje e zgjuar e shqiptarëve për përgatitjen, mbarëvajtjen dhe përfundimin me sukses të punimeve të këtij kuvendi. Çerçiz e Bajo Topulli, si dhe Mihal Grameno ishin delegatë të kongresit, por dhe luftëtarë të lirisë. Çeta e Çerçizit u vendos në mbrojtje të kongresit.

Çerçiz Topulli lindi në Gjiro-kastër. Ishte komit i famshëm, njeri me shumë ndikim në zonat Gjiro-kastër, Kurvelesh dhe në Shqipërisë Juglindore. Ishte vëllai i Bajo Topullit, atdhetar i shquar. Të dy këta, bashkë me Mihal Gramenon, duke qenë në Sofje, krijuan në verën e 1907-s një çetë kryengritëse, që kishte për detyrë nxitjen e kryengritjes antiosmane në Shqipërinë e Jugut në vitin 1908. Çerçiz Topulli dhe çeta e tij u shndërrua në legjendë pas rezistencës që i bënë ushtarëve osmanë në fshatin Mashkullorë, më 5 mars të 1908. Në verën e të njëjtit vit, Çerçizi tentoi, por pa rezultat, të shtinte në dorë Korçën. Pas këtij momenti e deri në momentin e rënies së qeverisë së Princ Vidit ai iu kushtua lëvizjes patriotike dhe përhapjes së shkollave shqipe në krahinat e Jugut. Në 1914 u strehua, si shumë politikanë të tjerë shqiptarë në Shkodër, ku bashkëpunoi me Muço Qullin në botimin e gazetës “Populli”. U vra në Fushën e Shtojt, në Shkodër, nga trupat malazeze, më 15 korrik 1915. Ishte vetëm 35 vjeç.

Mihal Grameno ishte nga Korça. Ai lindi në janar të 1871. Mësimet e para i mori në qytetin e lindjes. Emigroi që herët në Rumani, ku u lidh me lëvizjen kombëtare shqiptare. Në moshën 28-vjeçare ishte sekretari i shoqërisë patriotike shqiptare “Drita”. Në 1907 iu bashkua çetës së Çerçizit me shokë dhe bëri jetë prej komiti. Më pas ishte drejtues gazetash në Korçë. Nga 1915 e deri në 1919 emigroi në Amerikë. Ishte njëri nga përfaqësuesit e shqiptarëve të Amerikës në Konferencën e Paqes në Paris. Mihal Grameno ka lënë pas edhe shumë krijime letrare me frymë

Luftëtarët në ruajtjen e Kongresit të Manastirit

patriotike. Vdiq në Korçë më 1931. Bajo Topulli ka lindur në Gjiro-kastër në 1869. Në 1905 ishte nëndrejtor i gjimnazit turk të Manastirit. Në nëntor të këtij viti ishte njëri prej nismëtarëve të krijimit të Komitetit të fshehtë paraushtarak që quhej “Për lirinë e Shqipërisë”. Nga ky komitet u krijuan degë në Korçë, në Kolonjë dhe në Gjirokastrë. Në mars të 1906 ishte në krye të një çete të armatosur, që vepronte në zonën e Korçës. Pikërisht kjo çetë ekzekutoi në shtatorin e 1906 peshkopin e atëhershëm grek të Korçës Fotin. Peshkopi akuzohej si nxitësi kryesor i vrasjes së priftit patriot Papa Kristo Negovani. Deri në shpalljen e Kushtetutës osmane, në 1908, Bajo Topulli ishte njëri ndër veprimtarët më të njohur të lëvizjes patriotike shqiptare. Për disa kohë, pas shpalljes së Pavarësisë, jetoi jashtë vendit. Në 1923 kthehet në Gjiro-kastër, qytet i cili në 1925 e zgjedh Kryetar Bashkie. Jep dorëheqjen për arsye shëndetësore në 1928 dhe vdes dy vjet më vonë në Sarandë.

Misioni i çetave të lirisë

Formimi i çetave dhe fillimi i luftës së organizuar u përkrah e u propagandua në mënyrë të veçantë nga organet e shtypit atdhetar shqiptar, si “Drita” (Sofje), “Kombi” (Boston), “Shpnesa e Shqypnisë” (Raguzë-Trieste-Romë) etj. Për shkak të lidhjeve të redaktorit të saj, Shahin Kolonja, me Komitetin “Për lirinë e Shqipërisë”, gazeta “Drita” (Sofje) u kthye në organ të këtij Komiteti. Në mars 1906 atdhetarët shqiptarë të kolonisë së Sofjes organizuan një çetë tjetër, nën komandën e Çerçiz Topullit, me të cilin u bashkua shkrimtari atdhetar Mihal Grameno (që kishte ardhur nga Bukureshti) dhe Idriz

Gjakova, që në atë kohë ndodhej në Bullgari. Çeta kishte si mision të përhapë “ndjenjat kombëtare në të gjitha anët e Shqipërisë”. Në dhjetor të vitit 1906 u botua në këtë gazetë artikulli i Çerçiz Topullit “Ndjenjat e një mëmëdhetari”, në të cilin u bëhej thirrje shqiptarëve “... të bashkoheshin gegë e toskë, të krishterë e muhamedanë, të dalim maleve, të luftojmë deri në vdekje, dhe të bëjmë që të dëgjohet zëri i kryengritjes që nga Preveza e gjer në kufijtë e Serbisë e të Malit të Zi”.

Në prill të vitit 1907 çeta u nis nga Italia (Brindizi) dhe zbarkoi në bregdetin shqiptar, afër Vlorës. Çeta zhvilloi një veprimtari të gjerë propagandistike në Shqipërinë e Jugut, sidomos në krahinat e Gjirokastrës e të Korçës, për t’i ngritur shqiptarët në luftë për çlirimin e vendit, -shpërndante flamuj të Shqipërisë, fotografi të Skënderbeut dhe libra e abetare shqipe, të sjella nga kolonitë e Bukureshtit e të Sofjes.

Përgatitja e delegatëve për në kongres

Luftëtarët e çetës zgjidheshin më trimat e fshatit apo të krahinës, që kishin përvojë në luftime, por dhe bërë përgatitje e shkolla ushtarake. Shtypi shqiptar, sidomos gazetat “Drita”, “Kombi”, “Shpnesa e Shqypnisë” etj., në gjysmën e parë të vitit 1908 u bënë thirrje të rinjve shqiptarë që mobilizoheshin në ushtrinë osmane për t’u dërguar në vende të tjera, që “të braktisnin ushtrinë dhe të bashkoheshin me fryngritësit shqiptarë për të luftuar kundër tiranisë së egër osmane”. Çetat i shtuan radhët me luftëtarë të tjerë, midis të cilëve kishte shumë të rinj që dezertorin nga radhët e ushtrisë turke, si dhe mjaft

vullnetarë të ardhur nga kolonitë shqiptare të mërgimit etj. Çetat e lidhura me Komitetin “Për lirinë e Shqipërisë” vazhduan të përshkonin krahina të ndryshme të Shqipërisë së Jugut. Një punë e rëndësishme bëhet pas shpalljes së kushtetutes edhe në frontin e kulturës. Patriotët punojnë me vull në këtë drejtim. Çelja e shkollave shqipe i bënë patriotët të mendojnë për një alfabet të vetëm kundër atij me shkronja arabe dhe greke. Alfabeti i “Stambollit” paraqiste vështirësi, për arsye se duheshin shtypshkronja të posaçme.

Një ngn niasiatorët e caktimit të një alfabeti të vetëm është edhe Bajo Topulli. Roli i këtij është i rëndësishëm dhe vetë. Ndre Mjedja e cilëson delegatin e Gjirokastrës në këtë kongres si “person të përgatitun mirë”. Kongresi mbledhet në qytetin e Manastirit prej 14-22 nëndor 1908 dhe marrin pjesë në të 32 delegatë nga shoqëritë dhe nga klubet e ndryshme. Pas bisedash të gjata, Kongresi pranon që të merret abecja e Stambollit e bashkë me të edhe një abecë krejt latine. Të dy abecetë do të mësohen në shkolla, por me kohë vetë jeta bëri që të zotrojnë vetëm ay me shkronja latine. Por Kongresi i Manastirit ka edhe një rëndësi tjetër se forcon radhët e patriotëve shqiptarë dhe në mbledhje të fshehta këtu bisedohet për probleme politike, shoqërore e arsimore të kombësisë sonë dhe për qëndrimin që duhej mbajtar për ballë kapitalit të huaj, etj. Në Kongresin e Manastirit, për të dëgjuar vendimet, u thirrën edhe luftëtarë si Çerçiz Topulli me shokë, të cilët i presin me entuziazëm vendimet e Kongresit të Manastirit. Të gjithë luftëtarët e çetës shkuan ditë më parë, u njohën me ndërtesën, me lagjen si dhe me qytetin e Manastirit, si dhe rrugët hyrëse për në qytet.

Duke prekur pastaj përparimin që ka arritur vendi ynë që nga shpallja e kushtetutës, Haki Pasha shton: “Me të shpallurit e lirisë, shqiptarët deshën mësim, hapën shkolla, të mëdha e të vogla, hapën klube, ngritën shtypshkronja, mbajtën kongrese e bënë aq punë, sa që s’na e priste mëndja jonë”. Të shqetësuar për këtë lëvizje, sadrazemi i Turqisë urdhëron në këshillin ministror dhe porositi në mënyrë të prerë: “Ky hov duhet ndaluar, duhet t’i ndajmë e t’i përçajmë, t’i shtypim aq sa të mos kenë fuqi”. Por patriotët tanë, përballë përçarjes që ushtronte okupatori, vunë bashkimin dhe të bashkuar ata e luftuan armikun, duke mos e ndaluar për asnjë çast përpjekjen e tyre për pavarësi dhe çlirim të atdheut.

Organizimi ushtarak

Komandant, risi te çeta e Çerçiz Topullit dhe sekretar, Mihal Grameno. Kishin një bërthamë luftëtarësh apo drejtuesish të përhershëm dhe, sipas rastit, shumoheshin numerikisht nga popullsia vendase për kryerjen e aksioneve të ndryshme. Armatimin e siguronin vet nëpërmjet sulmeve mbi forcat pushtuese, ndërsa për ushqim mbështeteshin kryesisht në popullsinë vendase. Veshja ishte karakteristike sipas krahinave dhe modeleve të ndryshme edhe të pushtuesit. Veprimtaria e çetave në Shqipëri është e dukshme dhe në periudhën e parë të Rilindjes, pas Pashallaqeve, kurse pas Lidhjes Shqiptare të Prizrenit rishfaqen më të plota. Të tilla ishin çetat e Bajo e Çerçiz Topullit, Mihal Gramenos, e Themistokli Gërmenjit, Kajo Babienit e Sali Butkës etj, në prapen e fitores së Pavarësisë. Guximi, trimëria dhe hallet e përbashkëta i kishin afruar me njëri-tjetrin.

MISIONET NDËRKOMBËTARE

Stërvitje para nisjes për në Afganistan

Kontingjenti i dytë shtesë i Forcave Tokësore po bën përgatitjet e fundit për misionin e radhës në Kabul, Afganistan. Për këtë mission efektivët e Batalionit të Tretë të Këmbësisë të Forcës Tokësore (b3kFT) zhvilluan në rajonin e Rreth-Grethit në Kavajë një nga stërvitjet veçanta të tij. Kontingjenti i parë shtesë Rolute Support Mission (RSM), i kthyer nga misionet e para në Afganistan dhe Bosnje, ka shërbyer si një eksperiencë e mirë për zhvillimin dhe planëzimin e stërvitjeve të tilla. Stërvitja "Rreth-Greth 2018" u

inspektua nga shefi i Shtabit të Përgjithshëm i FA, gjeneral brigade Bardhyl Kollçaku, i cili nënvizoi vëmendjen e shtuar ndaj efektivëve në uniformë.

"Rritja prej 19% e pagave të ushtarëve profesionistë është

një hap në drejtimin e duhur. Ministri i Mbrojtjes dhe shefi i Shtabit do të bëjnë gjithçka, çfarë të jetë e mundur, që kjo vëmendje dhe ky kujdes të shtohet akoma edhe më shumë në të ardhmen. Jemi të sigurt që ju këtë kujdes do ta ktheni shumëfish siç e keni treguar deri tan", tha gjeneral Kollçaku në fjalën e tij.

342 efektivë morën pjesë në stërvitjen fushore të Batalionit të Tretë të Këmbësisë (b3k) e koduar "Rreth Grethi 2018". Në këtë stërvitje u synua rritja e nivelit operacional të shtabit dhe nënrepartëve, më qëllim krijimin e kapaciteteve për realizimin e misionit, për kryerjen e detyrave në operacionet mbështetëse të paqe, që është një tjetër qëllim tjetër i rëndësishëm i saj.

